

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Inserati:

Enostop. petivista (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrista 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Kaj hočelo svobodomislec?

Ker agitirajo liberalci tako za shod svobodomislec v Pragi, oglejmo si pravila rimskega svobodomiselnega društva, ki ima svoj sedež v Borgu v Rimu poleg Vatikana in ki je s framasoni vred, od katerih dobiva denar, pridelitelj svobodomiselnih shodov.

Član 1. — Društvo ima namen, da ljudsko vest osvobodi vseh predsodkov s tem, da bo preganjalo versko misel, naj se pojavi kakorkoli, in se bo poslužilo vseh sredstev, ki jih spozna za umestna in uspešna, da se zagotovi zmaga razumu.

Član 2. — Ne priznava drugih resnic, kakor le tiste, ki so dokazane po znanosti in razumu, ne pripoznava drugega npravnega zakona, kakor tistega, ki ga postavi vest.

Član 3. — Kdor hoče biti sprejet v društvo, poda svojo prošnjo na posebni tiskovini. Ta prošnja mora obsegati izjavo, da hoče prosilec živeti in umreti v kultu Svobodne Misli, in mora biti potrjena od dveh članov, ki sta v društvu pravilno vpisana, kot porokov.

Član 4. — Kdor je sprejet v društvo, poda izjavo, v kateri hkrati pooblasti kakega društvenega člana, da bo navzoč ob poslednjih trenutkih njegovega življenja, in zlasti še tedaj, ko bo že izgubil zavest — in da ta zabrani s pomočjo drugih tovarišev in z vsako silo tudi proti članom lastne rodbine, da bi bila ta njegova volja izpremenjena. To izjavo poda društvenemu odboru, ki sprejem potrdi. Tajnik je odgovoren za izjavo, ki jo je sprejel in ki se hrani v društvenem arhivu.

Član 6. — Kot društveniki morejo biti sprejeti vsi, ki služijo Svobodni misli in propagandi razuma.

Član 8. — Društveniki se zavezujejo, da bodo živeli in umrli izven vsake cerkve ali dogmatične vere in da se bodo po tem ravnali pri vseh uradnih dejanjih, ki se tičejo rojstva, življenja ali smrti svojih otrok.

Člen 9. — Društveniki se zavezujejo, da ne le javno zastopajo ta načela, ampak da jih tudi širijo po rodbinah in v družbi in se potegujejo za to, da bodo sprejeta tudi v postavodajalnih zastopih.

Člen 11. — Društvo se zavezuje, da je navzoče pri članih skozi vso njihovo bolezen in skrb za to, da se izvrši izjava, podana za slučaj smrti. (Glej člena 4. in 8.)

Člen 18. — Društvo skrbi, da se na javnem pokopališču postavi sežigalnica za mrljice.

Pri volitvah so dolžni društveniki voliti kandidate najskrajnejših struj.

Taka je »svobodomiselnost« v dejanju. Oni pravijo, da so proti predsodkom, a vsa njihova »svobodna misel« temelji na predsodku, da ni Boga, in da se je človek sam po sebi razvil iz živali. Ta bedasti predsodek, ki jim ga vtepajo v glavo navodnimi znanstvenimi šarlatani, ki sleparijo s praznimi teorijami in nedokazanimi hipotezami, je najgrja in

najsramotnejša babjevernost, kar jih je bilo še na svetu. To pa le pri onih, ki se dajo zapeljati. Pri voditeljih je premišljena goljufija.

Kakšna svobodomiselnost je to, če vjamejo reveža v svoje zanjke in ga potem s podpisom zavežejo, da mora celo življenje služiti umazani protiverski gonji, in še na smrtni postelji ne sme več slediti svojemu boljšemu spoznanju? Glavni namen njihov je, kakor dokazujejo navedena pravila, da preprečijo izpreobrnjenje na zadnjo uro. Bolnika zastražijo, in če želi duhovnika, da bi se spravil s cerkvijo, predno umrje, hočejo to preprečiti, tudi s silo, če treba.

Taki ljudje sklicujejo shode svobodomislecev, na katerih ščujejo proti veri in cerkvi, in ko so ljudem natrobili svoje obrekovne laži, jih silijo v protiversko organizacijo. To ni nobena svobodna misel, ampak je suženjstvo brezvestnim in podlim sramotivcem vsake pozitivne vere.

Pri vabilu na shod seveda zvane samo sladke in varljive fraze o svobodi. Ko so ljudi preslepili, pride drugi del: Terorizem in neusmiljena sila celo na zadnjo uro. Korak za korakom gredo dalje sovražniki krščanstva. Na Francoskem se je gonja pričela, in sicer je dosegla tu največ uspeha. Potem so izkušali zanetiti kulturni boj v Španiji, kar se je ponesrečilo. Z denarjem so naredili pred kratkim umazano gonjo proti samostanskim šolam v Italiji in poulično barabsko druhalščuvali, naj pobija šipe in mori duhovnike. V Pragi so kot nekaj uvod na podoben način nahujskali »svobodomiselnost« rokovnjače, da so napadli katoliško hiralnico. Kona temu delu, zbirališče voditeljev te podle, za vsak zločin pripravljene bande, pa so mednarodni shodi »svobodomislecev«.

V tem znamenju se vrši tudi shod v Pragi. Ali povedo svoje prave namene naravnost ali pa ne, je vseeno. Prireditelji in udeležniki se združujejo v tem duhu, in vsem je jasno, kaj hočejo.

Obžalujemo vse tiste češke občine, katerih grupi liberalni zastopniki so jim nakopali sramoto, da so zastopane na tem shodu. Obžalujemo tiste stanovce, ki gredo na ta lim, pred vsem liberalne ljudske učitelje, ki zopet kažejo, kako blizu sta nevera, oholost in polizobrazba. Obžalujemo še zlasti liberalno vseučiliško mladež, ki tako slepo drvi v svojo moralno in fizično pogubo.

Po tem bomo sodili tudi Slovence in Hrvatce, ki so šli na ta shod ali se dajo zastopati. Framasonstvo si je izbralo to leto Avstrijo, da zaseje vanjo svoja strupena semena. Najbolj primerna se jim zdi za začetek Češka, ker je tam liberalizem duhove že zelo razdejal.

Pa z veseljem opazujemo tudi že odpor katoličanov. Čimboli se kažejo sovražniki krščanstva v svoji pravi podobi, tem bližje je dan, ko vstanejo katoličani.

Pravice in dolžnosti nevtralnih držav.

O haaški mirovni konferenci.

(Od vojaškega strokovnjaka.)

O haaški mirovni konferenci se piše mnogo pro in contra, resnica pa je, da njeno delo, tudi ako ne doseže prvotnega svojega namena, ni brez haska. Resničnega in temeljitega dela na narodnopravnem polju se je v posameznih odsekih konference ogromno veliko storilo in še zdaj se grmadijo posli. Mnogo je seveda le problematično in bo resnične uspehe šele tedaj rodilo, ko bodo interesi vevlasti, ki si sedaj nasprotujejo, izravnani. Seveda se v mnogih slučajih ta izravnava ne more drugače izvršiti kakor z vojsko in je v tem oziru haaška mirovna konferenca le nek regulativ in nobena veto-instanca. To dejstvo lahko obžalujemo, ali proti naravnemu razvoju ne veljajo papirnate stene. Tudi z ozirrom na vojsko velja tisti rek: Natura non facit saltus. Oglejmo si sedaj delo konference v zadnjih dneh.

4. t. m. je komite A komisije za razsodišče sprejel predlog glede na obligatorično razsodišče s 13 proti 4 glasovom. Proti so glasovali Nemčija, Avstrija, Belgija in Grška. Razsodišče bo glasom odsekovega predloga razsojevalo in razlagalo (seveda le v motivaciji eventualnih razsodb) o sledečih točkah mednarodnih pogodb med državami:

1. Delavskovarstvena postavodaža.
2. Tonska vsebina ladij.
3. Vse slučaje, ko trčijo skupaj ladje različnih držav.
4. Preskrba revnih bolnikov.
5. Mera in teža.
6. Literarne konvencije.
7. Zapuščine v tujini umrlih mornarjev.

Seveda bo ta stvar še prišla v plenum, kjer bo italijanski delegat, grof Tornielli predložil svoj posebni predlog.

Drugo delo je istega dne, 4. t. m. izgovila komisija o vojni na kopnem in sicer je izdelala načrt o pravicah in dolžnostih nevtralnih držav v slučaju vojske. Najbolj si je prizadeval pri tem predsednik te komisije, belgijski minister Beernaert. Delo gotovo ni bilo lahko. Začelo se je koncem julija. Šlo je trdo, ker nobena država ni bila voljna drugi kaj odnehati. Beernaert je namreč dal najprej na glasovanje sledeče načelo, kako naj se v slučaju izbruha vojske vedejo države: »Vojno stanje se mora nemudoma naznaniti nevtralnimi vlastem in nastopijo njega posledice na te vlasti šele po sprejemu omenjenega naznanila, ki je lahko telegrafično.« Vnele so se debate, ker je Francoska bila proti določitvi natančnega roka, kdaj se nevtralnost začne, Belgija in Holandska pa sta zahtevali, da naj nastopijo posledice vojnega stanja za nev-

tralne države 24 ur po notifikaciji. Zmagala je pa nedoločna oblika francoskega predloga. Stanje je bilo nekoliko napeto, toda Beernaert ni omagal. Predlagal je namreč popravek, da naj za nevtralne države posledice vojnega stanja nastopijo šele 48 ur po telegrafični notifikaciji od strani vojskujočih se držav. Razlog je ta, da bi drugače bile nevtralne države odgovorne za protinevtralne čine posameznih državljanov, ki od vlade še niso obveščeni o vojnem stanju držav, v katerih priloge, oziroma škodo so izvršili ta ali oni protinevtralni čin. V principu je nato amende-ment Beernaert obveljal. Ravnotako je v načelu obveljalo, kar je z vso odločnostjo povdarjal belgijski delegat van den Henvel, da namreč nevtralne države nimajo samo dolžnosti, temveč tudi pravice, v prvi vrsti to, da je njihovo ozenilje za vojskujoče države nedotakljivo. Točke, ki so se torej s to ali ono izpremembo v tem oziru sprejele in ki imajo, ako jih plenum vse sprejme, biti odslej raznilo za nevtralne države nasproti vojskujočim in obratno za vojskujoče države nasproti nevtralnimi, so sledeče:

Nevtralno ozemlje je nedotakljivo. Prepovedan je prehod in prevoz skozi nevtralno ozemlje za čete ali vlake z municijo in provijantom vojskujočih se držav. Na nevtralnem ozemlju se ne smejo zbirati vojaški oddelki za vojskujoče se države, tudi se ne morejo otvoriti na nevtralnem ozemlju biroji za vnovčenje. Ni pa nevtralna država odgovorna za to, ako skozi njo odhajajo posamezniki v tujino v vojni službo vojskujoče se države. Nevtralna država, ki sprejme ujetnike, ki so pobegnili, ali pa od čet prignane ujetnike, jih lahko izpusti ali pa jim nakaže bivališče. Nevtralna država pa ni dolžna zabraniti izvoz ali prevoz orožja, streliva in ostalega vojnega materiala, namenjenega v to ali ono vojskujočo se državo, skozi lastno ozemlje; tudi ni obvezana preprečiti uporabo brzojavnih in telefonskih zvez v prid ali škodo vojskujočim se strankam. Prepovedano pa je zgraditi in postaviti na nevtralnem ozemlju bodisi na kopnem ali na morju aparate za brezžični brzojav z namenom oddajati poročila vojskujočim se strankam, v njihov prid ali škodo. Nevtralna država ni obvezana nastopiti proti protinevtralnemu činom, ki jih izvršujejo njeni državljani izven nevtralnega ozemlja.

Najbolj se je obravnavalo o zaplenjenju prometnih sredstev nevtralnih držav, ki se slučajno v vojnem času nahajajo na ozemlju vojskujočih se držav. Eni so bili za to, da sme vojskujoča se država polastiti se začas slučajno na njenem ozemlju nahajajočih se prometnih sredstev — n. pr. železniških vagonov ali pa ladij — z ozirom na to, da se mora vojskujoči se državi priznati naravna pravica, ako to smemo tako imenovati, poslužiti se za svoj transport vseh sredstev, tudi nevtralnih, ako ji lastnih manjka. V

LISTEK.

Kri.

(Iz ruščine.)

Pred vhom velike, mračne, trinadstropne hiše sta korakali enakomerno semintja dve vojaški straži, vrhu tega pa je stal menda radi večje varnosti v veži še policaj.

Mimoidoči so se plašno ozirali na to začrnelo, neprijetno poslopje, v katerem je imel sedež carski namestnik, krut neusmiljen človek, ki je bil vse preje, nego ljudomil gospodar svojim podložnim.

Čuditi se torej ni, ako ga je vsakdo črtil in če so se v skritih zakotjih tega malega, napol židovskega mesteca pripravljale bombe in kovalji pogubni naklepi zoper to poslopje, sosebno pa v njem bivajočega namestnika.

Mračilo se je že in mrzel dež je jel rositi. Cestne svetilke so le slabo razsvetljevale temne, ozke ulice.

Nasproti poslopju v mestnem vrtu pa je živigal jesenski veter med golim vejevjem.

V veži je tiho šepetal policaj z dvema strežajema, ki sta prišla iz gorenjih prostorov. Govor se je sukal okrog hišnega gospodarja.

»Ali že spi?« vpraša tiho policaj.

»Ne, sedaj je še v pisarni. Došlo mu je menda neko zelo razburljivo pismo, kajti nemirno in srditega obraza koraka po sobi semintja.«

»Revolucionarij se tega človeka zelo

boje, . . . njihovi revolucionarni nameni se jim nikakor ne bodo tako lahko posrečili,« pripomni policaj.

»Da, zelo strog gospodar je in nikakor ne bi bilo dobro uganjati z njim šale.«

Človek, o katerem se je sukal govor v veži, bil je v bojazni in sovraštvo tisočerin. Bil je majhen, sivolas možak v svetli generalni uniformi. Ob tem času je meril z velikimi koraki, razburjen in srdit svojo, ne posebno prijetno pisarno, katere edini lišp so bile slike generalov, njegovih prednikov, ki so zakrivala stene od vrha do tal.

Na široki pisalni mizi je ležala obsirna, popisana pola, — smrtna obsodba mladega revolucionarja, kateri je zakrivil umor policijskega stražnika.

Pilijas, tako se je glasilo ime obsojenca, je bil ruski državljan, ki pa je študiral mnogo let v Avstriji.

Po dovršenih študijah vrnil se je v svojo domovino in se pridružil revolucionarjem.

A že zgodaj ga je zgrabila roka pravice, ravnokar je potrdil carjev namestnik smrtno obsodbo vojaškega sodišča in že drugo jutro naj bi rabelj končal mlado življenje.

Poleg smrtnih obsodb pa je ležala na mizi odprto pismo skoraj iste vsebine. S tem listom so zagrozili revolucionarni voditelji generalu s smrtjo . . .

»Neumnost,« zagodrnja general, »s katero so me hoteli že mnogokrat oplašiti. S takimi grožnjami me pač ne bodo nikdar odvrgli od natančnega in vestnega izpolnjevanja službenih dolžnosti. Nikdar nisem mislil, da

se bodem moral tako zelo razburjati v svojih starih dneh.«

Ta trenutek pa se je čul na ulici hrup in vpitje. Hitel je k oknu, da vidi, kaj naj to pomeni.

Neka ženska je vpila in se branila napram ljudem, kateri so jo hoteli zadrževati.

»Pustite me! . . . pustite me k njemu,« slišal je general glas ženske.

»Hočem ga videti in govoriti z njim!«

General je odprl okno in vprašal, kaj vse to pomeni.

»Ta ženska hoče k vam, ekscelencia . . . mi pa smo ji to zabranili,« javi policaj.

»Kaj želite pri meni?« vpraša general skozi okno.

»Hočem, moram govoriti z vami,« zakliče ženska že vsa brez sape.

»Vsaj par minut, . . . ker je stvar zelo nujna . . .«

Prišla nisem s slabim namenom . . . preiščite me in naši ne boste pri meni ničesar sumljivega . . .«

General je opazil pri svitu svetilke ne več mlado, elegantno oblečeno damo in zapovedal, naj se ji dovoli vstop.

Nekoliko trenutkov nato je vstopila v sobo približno štiridesetletna gospa, kateri se je poznalo na obrazu, da je pretrpela že marsikaj v svojem življenju.

»Kakšne nenavadne okoliščine so vas privedle ob tako pozni uri k meni, milostljiva gospa?«

Dama je bila zelo razburjena, kajti tresla se je na celem životu in težko dihalo. Konečno se je pomirila in vprašala:

»Ali vam je obsodba dijaka Pilijasa znana in ste jo li mogoče že potrdili?«

»Da, gospa, obsodbo sem podpisal,« odvrne general navidezno zelo mrzlo, a obšel ga je že pri tem nekaj notranji nemir.

»Za božjo voljo, zopet jok in tarnanje! Ljudje ne izprevidijo, da moram izvrševati le višjo voljo in da nisem jaz postavodajalec!«

A ni se zgodilo to, kar je pričakoval. Gospa ni zajokala in tudi ne proseče padla na kolena.

Njene oči so se skoraj maščevalno zablistale in okrog usten ji je zaigral škodoželjen nasmeh.

»Vi ste sodbo podpisali?« ponovila je vprašanje.

»Dobro torej, — vidite, da to ni bil nikakor Pilijas, ne Marij Leo Josip Pilijas, temveč Vladimir Bruskovskij, sin vašega sina in torej vaš vnuk. In jaz . . . jaz sem njegova mati, ljubljena vašega Mitije, ubogega in nesrečnega Mitije, ki je proklel rojstvo svojo hišo. Ali me niste takoj spoznali? Sicer se pa ne vem spominjati, ako ste me videli, ko ste prišli k nama, da naju združite. Ko si je Mitija pogljal kroglo v glavo, izkušal ste se maščevati nad menoj in me zapreti v temnico . . . prijatelj moj pa so mi pomogli v izročeno Mitijo. Tam je zagledal Vladimir luč sveta. Vcepila sem mu že v zgodnji mladosti v srce sovraštvo do vaše vlade. Misel, da je daroval svoje mlado življenje v prid naši stvari tako ceno, povzroča mi bolest. Bomba, ki je priletela iz njegovih rok, ni imela namena umoriti ubogega stražnika. Da gospod general, jaz sem Ana Bruskovskaja, in vi — bodele prepustili jutri vašega unuka, vašo lastno

vojnem času pa seveda transportnih sredstev vedno manjka, ker že vojaški transporti ves promet absorbirajo zase. Nemčija je predlagala, naj se vojskujoči državi prizna pravica razlaščenja ali rekvizicije s pogojem, da po končani vojski plača oškodovani nevtralni državi odškodnino. Luksemburški minister Eyschen pa je zagovarjal načelo, da predlog Nemčije nasprotuje nevtralnosti, ker s tem, da uporabljajo vojskujoča država prometna sredstva nevtralne, je nevtralnost slednje, dasi nehoti in siloma, prekršena.

Drugi so predlagali, naj se rekvizicija dovoli v slučaju skrajne potrebe, na vsak način pa mora vojskujoča se država nevtralni v najkrajšem času rekvirirano blago vrniti, da ne bodo gmotni interesi slednje prehudo oškodovani. Seveda pa imej nevtralna država v slučaju rekvizicije njenih transportnih sredstev v tujini pravico zapleniti katerokoli blago vojskujoče se države, dokler ni odškodnina plačana.

Precej teh domodb, od katerih je marsikatera bila sprejeta le z zavarovanjem te ali one države, marsikatera pa z mnogimi popravki in minoritetnimi predlogi, bo v plenumu izpremenjenih, semtertja kakšna tudi bistveno.

Tedenski pregled.

Slavnost na Brezjah. Kronanje čudodelne podobe Marijine je privabilo toliko vernega ljudstva iz vseh delov Slovenije, da takega navala še ne pomnijo. Iz Ljubljane do Otočja je železniška uprava priredila poleg rednih še štiri posebne vlake, ki so bili vsi prenapolnjeni. Sodijo, da je bilo vseh romarjev v nedeljo pri Mariji Pomočnici do 30.000. Slovesno kronanje se je izvršilo točno po sporedu ter brez vseh nesreč; iz zlobnih ust je torej morala pasti bajka o nesrečnih žrtvah, ki jih ni bilo.

Veličastna je bila zlasti procesija s kronano Marijino podobo; med spreved se je razvrstilo 90 zastav in banderov. Duhovnikov-asistentov je bilo 88, poleg teh jih je bilo še 23, ki niso bili v cerkvenem ornatu. Po sprevedu so kronano podobo M. B. dvignili nad tabernakelj velikega oltarja, kjer ostane skozi celo osmino. Hvalno moramo povdarjati, da naši verni romarji niso šli na Marijino božjo pot le iz radovednosti, ampak zato, da se priporoče Marijinemu varstvu, da prejmo sv. zakramente; k sv. obhajilu je namreč pristopilo 7000 oseb.

Maroko. Sultan Muley Hafid je pozval rodove, naj opuste napade na Francoze do njegovega prihoda. Govore, da hoče zgrabiti francosko vojsko z združenimi četami. Do 28. avgusta je vladal mir; ta dan pa se je vrglo 6000 Maročanov na Tanger, ki so pa bili odbiti s pomočjo topov z ladij. Med Evropeci v Tangerju je velika zmešnjava; vsi beže iz mesta. Boj je bil tudi 2. septembra. Francosko topništvo je oddalo več kot 5000 strelcev; imeli so precejšnje izgube. Padel je tudi en francoski adjutant. General Druze bo dobil pomoč.

Cesarske vaje na Koroškem so se vršile severno od Drave med Osojskim jezerom in Velikovecem od 2. do 7. septembra pod vodstvom nadvojvoda Franca Ferdinanda. Vaje so bile podobne pravi bitki, preskrbovanje vojaštva in živine je bilo vojno. — Cesar se je pripeljal v Celovec dne 4. t. m.; povsod, koder se je vozil, so ga množice živahno pozdravljale. Po običajnem pozdravu, se je vladar takoj podal v glavno taborišče. Moštvo je spočetka veliko trpelo vsled vročine in dolgotrajnih pohodov, pozneje pa vsled mrzlega vremena in naliiva. V petek je bil pri glavni vojni na celi črti zmagovit tretji voj — Pri letošnjih vajah se strogo ravnavo po japonskem načinu, da prikrivajo vsa povelja. Nobenemu poveljniku ni znano kretanje sosednjih čet.

Nezgode pri cesarskih vajah. Židovski listi so raztrosili med svet lažnjiva poročila o

vojaki, da so vsled naporov umrli, da jih je na stotine obolelo, oziroma obnemoglo. Teh izmišljotin so se poprijeli tudi drugi listi, ki so ostro prijemali vojaška poveljništva. Poslanec Pogačnik je kot načelnik vojnega odseka brzojavil vojnemu ministru, naj poskrbi, da se ne bodo pri vajah dogajale nesreče. Ministrov odgovor in uradna preiskava sta potrdila javnost, kajti razven tega, da so nekateri vojaki opešali, ni bilo posebnih nesreč, niti smrtnih slučajev. Pač pa se je poročalo žalostno dejstvo, da je bilo pri prehodu preko Rajblja oddanih več ostrih strel in da je bil smrtno zadet neki nadporočnik bosanskega polka. — Tudi ne bodo neresnične pritožbe, da se semintja ravna z vojaštvom nečloveško, kar je pa pripisovati posameznim častnikom, ki so neobčutljivega srca.

Nemiri na Reki. Med Hrvati in Italijani so bili zadnji nedeljo precej hudi spopadi. Metalo se je kamenje in streljalo iz samokresov. Policija je zaprla okrog 50 demonstrantov. Ker se je oblast bala nadaljnjih izgrediv, je razveljavilo vsa dovoljenja za orožje ter pomnožila straže po mestu. V Reko je tudi došel en bataljon Jelačićevega polka.

Ne bo šlo. Nov škandal so nameravali napraviti v Trstu nekemu zavodu, oziroma duhovništvu. Glasilo tržaškega pouličnega moba »Lavoratore« je zagnalo krik, da so okužili neko deklico, ki je bila v zavodu »Nazaretu«. Omenjeni zavod ni niti redovniška niti duhovska hiša. Ženske, ki oskrbujejo »nazarečno hišo« niso redovnice in sploh nimajo s klerom nič opraviti, ker noben duhovnik vanjo ne zahaja. Še celo »Piccolo« ni stopil na stran soc. demokratskega glasila, ampak je objavil intervju z voditeljico zavoda, ki je popisala, kako je dotična deklica bila bolna že preden je prišla v zavod. Zaenkrat je listu »Lavoratore« izpodletelo.

Spor so hoteli videti »Narodovi« uredniki med nemškimi katoličani na shodu v Würzburgu. Toda celo glasilo največjega nasprotnika katoliškemu centru, kancelerja Bülowa piše, da je katoliški shod v Würzburgu pokazal značaj velikanske navdušenosti, ki veže množico z duhovniki in laiki ter laike in duhovnike med seboj. Udeležil se je shoda tudi eden najgorečnejših pristašev Schellovih, vseučilišni profesor Spahn, ki je v svojem krasnem govoru pobijal celo liberalno napolnjanstvo. Tisti izključno teološki spor na Nemškem se je v odsekovi seji »Avgustinovega društva«, ustanovljenega od Schella, poravnal. Teologi so si segli v roko, torej je afera Schell pokopana stvar, »Narod« pa naj modruje naprej in naj se veseli svojih sanj!

Pogrom v Odesi. Zveza »Pravih ruskih ljudi« je rogovilila družega septembra po ulicah odeskih, pretepala ljudi in jih več ustrelila. Po mestu je vse zbegano; vse bolnice so prenapolnjene. Generalni guverner je izjavil, da so maščevanja »črnih čet« krivi judje, kar so pri revolucionarni organizaciji. Ranjeni in ustreljeni so po večini judje.

Raznoterosti. O priliki 25letnice narodne delavske organizacije v Trstu so priredili Slovenci impozanten spreved po mestu. Italijanski nagajivci so si upali le od daleč zvižgati. Ko je množica prepevala »Hej Slovani«, je počil strel. Govori se, da je ranjenih nekaj oseb. — Na Gorjanskem pri Nabrežini je strela ubila 22letno Rozalijo Petelin, ko je bila v cerkvi. — V Nizzi se je uprlo 300 vojakov lovskega polka. — Obrtno-kreditna zadruga v Ljubljani je registrirana. — Blizu Moskve so revolucionarji umorili generala Gurko, njegovega brata, ki je tudi general in njegovega sina. Morilci so pobegnili. — Pri zidavi nove cerkve v Prečini se je odtrgal del cementnega podstrešja, ki je ubil enega zidarja in neko deklico smrtnonevarno ranil. — V Teheranu je bil zavrtno umorjen perzijski ministerski predsednik, veliki vezir Ali Asgar Khan. Položaj v celi Perziji je po mnenju raznih listov zelo opasen; boje se trajnih nemirov. — Proti kongresu »Svobodne misli« so sklenile prire-

diti protestni shod vse katoliške organizacije. — Umrli je v Lahovičah zlatomašnik č. g. Fr. Grivec. — Ta teden je snežilo po gorjskih planinah. — Duhovnih vaj za učiteljske se je minoli teden udeležilo 42 gospodičen. — V Gorici se je 5. t. m. ustanovilo društvo krščansko-mislečih učiteljev. Na shodu so bili tudi nekateri liberalni učitelji, ki pa niso nič opravili in so jo odkurili. Novo društvo šteje 50 članov. — Štrajkovci v Antwerpnu so polili s petrolejem les v skladiščih in zažgali. Pogorelo je 18 skladišč in mnogo poslopij. Policija je na štrajkovce streljala in jih mnogo zaprla. Doslej je že škode 4 milijone. Koleru na Ruskem se vedno bolj širi. — Odstopil je župan v Postojni g. Gregor Pikel.

Razlastenje Poljakov.

(Dopis »Slovenca«.)

K r a k o v, 5. septembra. Ker bo prihodnje leto prišla v pruskem deželnem zboru na vrsto razlastitvena postava za Poljake, se je nemška časnikarska korespondenca »Journalpost« obrnila do vplivnih Poljakov, kaj o tem načrtu pruske vlade mislijo. Odgovori so zanimivi. Temeljiti pravnik, dr. Dziembowski, ki je svojčas bil član komisije za reformo državlanskega zakonika izvaja nekako sledeče: Ni gotovo, ako bo deželni zbor razlastitveni načrt sprejel. Nasprotuje namreč pruski ustavi in členu 109 uvodne postave k meščanskemu zakoniku. Razlastitev je namreč dovoljena le v javnem interesu. Ni pa javni interes, ako se Poljak razlasti in mu zato plačajo odškodnino v ta namen, da se ondi nastani Nemec. Tudi nemški juristi so brez izjeme mnenja, da se razlastitvena postava ne da izvesti drugače, kakor z izpremembo ustave. Ako bi jo pruski deželni zbor vzlic temu sprejel, bi prišel v konflikt z državnim zborom, ker spadajo zakoni, ki tangirajo državno ustavo, v kompetenco slednjega. Ne glede na javnopravne posledice pa bo razlastitev Nemcem škodovala tudi v narodnogospodarskem oziru. Ze zdaj vlada vsled skrajne napetosti denarnih razmer za državna in komunalna posojila na Poznanjskem veliko pomanjkanje, kaj še, ko bi država morala za to, da odškoduje razlašene Poljake, najeti najmanj 200 do 300 milj. mark. Odškodnine ne bodo majhne, ako pomislimo kakšna visoka konjunktura zemljiških cen vlada zdaj v Poznanju. Potem pa bodo vsled razlastitve Poljaki dobili v roke mnogo denarja, ki bo v bogatih poljskih bankah plodonosno naložen v industrijske namene. Sicer pa Poljaki menijo, da se bo vlada zelo premislila, predno predloži tako drzen in nevaren načrt. — Advokat dr. Wolinski meni, da bo razlaševanje trajalo, ako pomislimo na nebroj procesov, ki se bodo pri tem razvili, najmanj 40 do 50 let. Kakšne politične izpremembe se utegnejo med tem še zgoditi! Sicer pa bodo Poljaki preplavili Saksonsko, ako jim bo v Prusiji izmanjkalo tal. — Advokat Nowadski pravi, da bo posledica razlaščenja popoljšanje mest na vzhodu. Poljak bo opustil kmetovanje in postal s pomočjo velikega poljskega kapitala trgovec in industrijec.

Pismo iz Londona.

(Poroča M. Prijatelj.)

Od 5. do 10. avgusta se je vršil v Londonu drugi mednarodni kongres za šolsko higijeno. Prvi kongres je bil v Nürnbergu pred tremi leti. Takrat so sklenili, da naj bo vsake tri leta tak shod. V to svrhu se je osnoval mednarodni komite, ki je letos sklical shod v Londonu.

Shod je bil jako dobro obiskan. Bil je zares internacionalen. Kajti tu so bili zastopniki iz vseh krajev sveta, iz Amerike, Avstralije, Indije, z Japonskega, Finskega, iz Rusije, največ seveda jih je bilo z Angleškega, Francoskega in Nemčije. Iz Avstrije je bilo največ Dunajčanov in Čehov. Udeleženci so se delili v delegate in člane. Delegatje so bili poslanci

in zastopniki raznih vlad. Člani so bili vsi drugi, ki so se iz privatnega interesa zanimali za shod. Delegatov je bilo okoli 500, članov pa okoli 1500. Med temi je bilo mnogo priznanih avtoritet na polju šolske higijene. Z Dunaja je bil profesor Burgerstein, ki ima koleg za šolsko higijeno na dunajski univerzi.

Shod se je pečal z vsemi vprašanji, ki so bolj ali manj v zvezi s šolsko higijeno. Ker je tvarina ogromna, so vso tvarino razdelili v enajst sekcij, katerih vsaka se je pečala s posebnim predmetom. Vseh enajst sekcij je zborovalo naenkrat od torka do petka, vsak dan od 10. dop. do 2. ure popoldne. Zborovanja teh sekcij se je lahko udeležil vsak, ki je bil član. Poleg teh sekcij so bile vsak dan splošne diskusije in podučna predavanja. S shodom je bila združena razstava učnih sredstev, načrtov šolskih poslopij in učil iz raznih krajev. Jako dosti načrtov je poslala Češka.

Zborovanja so se vršila na treh krajih, ki so pa vsi jako blizu skupaj. To je bila velika ugodnost za udeležence. Pa tudi sicer je poskrbel osrednji odbor, da so bili udeleženci postreženi. V glavnem zborovalnem poslopiju, v London University, South Kensington, je bil prostor, kjer so udeleženci lahko brali in pisali, poštni urad, Cookov urad in restavracija.

Udje so se v polnem številu udeleževali predavanj in upati je, da bo ta shod kamen mejnik v razvoju »šolske higijene in higijene sploh«.

V času, ko se vrše mednarodni shodi za šolsko higijeno, proti alkoholizmu, so tudi Esperantisti, pristaši umetelnega jezika Esperanto, nastavili svoj mednarodni shod. Shod se je vršil v Cambridge. To je tretji shod Esperantistov. Prvi se je vršil v Boulogne leta 1905 in drugi v Genevi leta 1906. Esperantisti imajo jako lepe uspehe. Sedaj je že pol milijona ljudi iz vseh narodov, ki govori Esperanto. Na shodu v Cambridge je okoli 23 različnih narodnosti. Vseh skupaj je okoli 1400. Shod je počastil s svojo navzočnostjo sam izumitelj Esperanta, dr. Ludovik Lazar Zamenhof, zdravnik v Varšavi. Zamenhof je ruski Poljak, po rojstvu doma iz Bielostoka.

Vsi, ki so prišli na shod, so se med sabo jako dobro razumeli v Esperanto, kar se težko reče o vsakem drugem posredovalnem jeziku. Vsi govori se vrše v Esperanto, tudi služba božja v anglikanskih cerkvah. Oglejmo si nekoliko sam jezik. Esperanto je skrajno enostaven. Vse, kar je treba vedeti o Esperantu je na 24 straneh male brošurice, ki stane 1 penny. Esperanto nima nobenega glasu, ki bi ga bilo težko izgovoriti. Tu ni ne nemškega o ali ü, ne francoskih nosnikov, ne angleških polvokalov in spirantov th in dh. Vsi vokali so dolgi. — Oblikoslovje je jako priprosto. Vsi samostavniki se končujejo na -o-, bodisi moškega ali ženskega spola, pridevniki na -a- in adverbi na -e-. N. pr. patro je oče, patra je očetin, patre je po očetovsko. Razun tega ima jako priprost sestav za tvorbo besedi. Tako za besedo »mati« ni nobenega izraza, ampak patr(o) s končnico -ino, torej patrinu je enako mati. Na ta način je Zamentof reducirati besedi zaklad na razmeroma jako majhno število besedi. Pri tem je izbral samo take besede, katerih korenike se nahajajo večidel v vseh avstrijskih jezikih. Učenje tega jezika torej ne napravlja velikih težav. Pravijo, da se ga je Lev Tolstoj navadil v par urah.

Akoravno je Esperanto tako priprosto, vendar se zdi, da bi bil lahko še bolj priprosto. Tako se končuje akuzativ singularis na -n pri samostavniki in pridevniki. Končnica -n bi lahko popolnoma odpadla, saj tudi moderni jeziki, kakor angleški, francoski in nemški jezik v akuzativu ne poznajo nobene končnice in vendar so jako jasni. Ravno tako bi lahko odpadla končnica -j pri adjektivih v pluralu, n. pr. bonaj domoj. Popolnoma dovolj bi bilo, ako bi bilo bona domoj, kakor n. pr. angl. good houses. Ako se abstrahira od takih malenkosti, se mora reči, da je Esperanto jako bistroumen proizvod duha in da je težko na-

kri rabljevimi rokam. In kaj nameravate sedaj z menoj, naj li umriem z njim, ali naj grem prosta od vas?»

»Idite,« zamrmral je general.

S ponosno povzdignjeno glavo in trdnih korakov zapustila je gospa sobo in šla po stopnicah navzdol, guverner pa je stal, kot okamenel sredi sobe. Stopil je nato k oknu in zrl za gospo, ki je šla proti mestnemu vrtu, gotovo v središče revolucionarjev. Videl jo je, kako je pritisnila med potjo robec k obrazu in mehak čut je prešinil njegovo trdo srce, a le za trenotek . . .

»Pogum in stanovitnost!« S temi besedami izkušal se je general po tem prizoru zopet ojačiti, in jel je zopet nemirno korakati po sobi. A obhajale so ga temne, žalostne misli, katerih se ni mogel odkrižati več. Tiho je obstal sredi sobe in ogledoval slike generalov, svojih prednikov, ki so sedaj nemo zrlj nanj. Dva izmed njih sta bila žrtvi revolucije . . .

Nad pisalno mizo je visela slika umrle njegove soproge, hladne egoistinje, kateri so bili zelo malo mar duševni boji soproga, in ravno ona je največ zakrivila, da je okamenelo njegovo poprej mehko, čuteče srce.

Poleg te slike visela je druga . . . ona njegovega nesrečnega sina Mitije . . .

Ob osmih zvečer se je odpeljal general k posvetovanju s civilnim zastopnikom gubernije in ob desetih je zapovedal kočiažu, da ga pelje v kaznilnico. Tu je zahteval videti mladega revolucionarja in kmalu je dospel v spremstvu straže in predstojnika jetnišnice v ozko, temno celico.

Vrata so se škripaje odprla in general je vstopil k jetniku, ki je pisal ravno pismo pri svitu brleče svetilke. »Kaj hočete tu?« vprašal je mladenič v gladki puščini, nekoliko tuje

naglašujoč nekatere besede. »Ali niti v zadnji noči ne bodem imel miru? Saj vendar že vem, da poplačam jutri z življenjem svoj čin; prihranite si torej vsak trud, kajti izdal ne bom nikogar.«

»Pustite naju sama,« izpregovoril general. Predstojnik jetnišnice in stražnik sta se umaknila v ozadje.

General je natančno opazoval obraz jetnika. Posebne podobnosti ni sicer našel med unukom in svojim sinom, a vendar ga je spominjala rumenkastobleda barva in pa nekaj potez mladeničevega obraza na njegovega Mitijo. Oba sta precej časa molčala, konečno je jetnik prvi izpregovoril.

»Kaj želite še od mene? Ali me hočete morda tolažiti? . . . To bi bilo nepotrebno. Pripravljen sem na smrt in edino to me žalosti, da sem zamogel storiti tako malo za našo sveto stvar. A kar ni bilo meni mogoče, store drugi.«

»Vaša mati . . .« pričel je general.

»Prosim, molčite gospod,« prekinil je jetnik nejevoljno generala, »in ne govorite mi o moji blagi materi. Poznam vaše namere . . . hočete me s tem omečiti in na ta način izvabiti iz mene kako pojasnilo o zaroti, a motite se zelo!«

Ponosno je stal mladenič pred generalom in jezno so se bliskale njegove oči.

»Poslušajte me vendar,« prične zopet general.

»Saj nisem prišel k vam kot uradnik, temveč zgolj iz uzroka, kateri bi bil za vas zelo važen . . .«

»Ali me hočete imeti morda za norca?« pretrgal je mladenič zopet generalu besedo. »Poznam te zanike, in bodite uverjeni, da se ne bom vjel vanje. Gospod, prosim vas, pu-

stite mi vsaj zadnje ure preživeti v miru . . .« In jetnik se je utrujen zgrudil na stol ter si zakril obraz z rokama.

General je opazoval z vidno rahločutnostjo to mlado, uničeno življenje in obšel ga je čut, da mora pritisniti nesrečneža na svoje prsi.

Hotel je to že storiti, a v tem trenutku se zgane jetnik in upre svoje oči z divjim, sovražnim pogledom v generala, ter zamrmra s pritajenim gnevom:

»Kaj delate še tu? . . . Ali me hočete mučiti z vašo prisotnostjo celo noč? . . .«

»Poslušajte me vendar mirno Vladimir Bruskovskij . . .«

»Ha, ha . . . kaj ste tudi to že izvo-hali? . . . Dobro, recimo, da jaz nisem Pilijas, temveč Bruskovskij; kaj je na tem ležeče in kaj briga to vas? Idite vendar že!« . . .

»Da . . . takoj. Ali imate mogoče še kako željo, katero bi vam lahko izpolnil? . . .«

»Željo? . . . zasmejal se je porogljivo jetnik.

»Imam celo dvojno željo in sicer prva je, da se mi umaknete z luči, da lahko zaključim to pismo, druga pa je ta, da pride to pismo v roke naslovilencu.«

Ko je zapustil general jetnišnico, deževalo je še vedno neprenehoma, nad mestom pa je vladala že grobna tišina . . .

»Sinja, pišem Vam slednjič . . . Vedite, da umriem mirno z zavestjo v srcu, da zmaga konečno naša sveta stvar. Kmalu . . . mogoče že v nekaj letih pride čas . . . V Vas živi vzvišen duh in vesel sem, da se mi je posrečilo vcepiti v Vaše srce naše ideje. Vi boste delovali in podpirali Vas bodo molji in Vaši prijatelji. Pred smrtjo

slušam glas svoje duše in priznavam Vam, da ste mi nad vse dragi. Ko ste igrali na glasovir, stal sem med duhtečimi cvetkami na balkonu in mislil le na Vas . . . Se li še spominjate izleta v gorovje, kjer smo oprizovali krasen solnčni vzhod? . . . Le pogum! Tudi nam zasije kmalu solnce sreče, za katero umiram sedaj. Blagoslovi Vas Vsemogočni!«

»Usoda, o kateri sva prejšnja leta mnogokrat govorila, ljuba Marija, naložila mi je težko breme v zadnjih letih. Potrdil sem danes človeku smrtno obsodbo. Vsemogočnega volja pa je bila, da sem obsodil na smrt svojega lastnega unuka, sina nesrečnega svojega Mitije.

Uro pozneje, ko sem podpisal obsodbo, prišla je k meni mati njegova in mi razodela vse . . . Marija, Vi ste mi edina, vedno dobra prijateljica. In to mi je v tolažbo, da imam vsaj človeka, kateremu lahko potožim svojo morečo bol.

Danes uvidevam, kako osamljen, zapuščen da sem. Čutil nisem preje tega tako, kot ravno sedaj. Ljudje so me imeli vedno le za mrzlega pohlepneža.

Vedel sem to in živel sam zase . . . Moja služba, kratka družinska sreča, Mitija in pa vojna so mi življenje nekoliko osladili . . . Sedaj mi ti nemiri med ljudstvom nekoliko preganjajo tožne misli; minulo pa bode tudi to in prejšnja zapuščenost in otožnost lotila se bode duše, da mi končno smrt pretrga tugopolno, žalostno življenje. Bil sem pri svojem unuku v ječi. Midva sva si popolnoma tuja človeka, ki bi se nikdar ne razumevala. Mladeničeve poteze krog usten in načelu so me živo spominjale svojega sina. Moj Bog;

rediti bolj priprósti, a obenem za vse potrebe uporaben jezik.

Esperanto se je tudi začel vpoštevati od francoske in angleške vlade. V francoskih vojaških šolah se podučuje Esperanto, ravno tako v nekaterih višjih šolah, in na Angleškem se je uvedel v nekatere trgovinske šole. Francoska se najbolj zavzema za Esperanto. Na kongres v Cambridge je poslala malodane polovico vseh udeležencev. Takoj za njo je Angleška, akoravno Angleži pričakujejo, da bo njihov jezik postal svetovni jezik. Tretje mesto zavzema Nemčija in četrto Rusija. Slovani so lahko ponosni na to, da je njihov član izumil jezik, ki lahko tvori podlago za bratovsko združitev vseh narodov.

Tržne vesti.

Zadnjič smo poročali o rapidnem dvigu cen vseh cerealijskih berolinski in newyorški borzi, in omenili, da utemeljujejo ta dvig s slabim vremenom itd., ki kvari ne le kvaliteto ampak celo omogočuje spravljane pridelka. Kakor pa se je pokazalo, je bil to le borzni manevar, navadno »švindelski«, ki je imel namen napolniti žepe malemu številu špekulantov s tem, da so se po jako dobri ceni znebili blaga, ki jih je začelo tiščati. Dva dni potem se je v oficijelnem poročilu povdarjalo, da se je vsekakor dobro spravila žetev in da je letina dobra. Najbolj značilno pa je bilo, da so cene zopet padle v Berolinu in New Yorku.

Naši borzianci so prvi hip bili presenečeni in niso vedeli kakšni pomen ima berolinska hosa ali potem se jim je zablistalo po možganih in začeli so tirati cene navzgor, kakor da bi se bližala lakota. Medtem pa, ko so berolinski bratci spravili masten skupiček in cene zopet znižali, se naši borzianci branijo in le počasi kakor polži lezejo nazaj, in če le morejo se ustvarijo.

Tudi ogrsko poljedelsko ministrstvo si preganja dolg čas s tem, da razglašajo nek statistiko, s katero ceni svetovno letino cerealijske zaloge starega blaga in bodoči konsum. Mažari so veliki umetniki, znajo celo to, kar drugi ne, da pa so zelo slabi preroki in itak znano, in istina jih potem vselej postavi na laž. Tako jih bode tudi letos. Smešno je ceniti žetev Avstralije ali Argentine že sedaj, ko še niti v klasju ni, ali ko medtem časom lahko priženejo borzianci cele regimente miši in podgan ali pa trume mrčesa in golazni na polja, ako bo kazalo, kakor so to letos na Ogrskem delali. Ali ogrski vsevedeži cenijo tudi zaloge in pa bodoči konsum. Prve se sploh ne dajo določiti in konsum je podvržen velikim izpremembam, tako, da je vsaka aproksimacija nezanesljiva, torej nam ponujajo Mažari le otročarije.

Poglejmo si sedaj, kako se je vrtela kupčija. Promet je jako majhen, ker konsum in kupčija nočeta poseči po dragem blagu, lastniki pa se drže visokih cen in neradi popuščajo. Ti lastniki pa nikakor niso prva roka ampak druga. Po kakih cenah pa so ti dobili blago v roke, seveda ne znamo, saj tega javnosti ni treba vedeti, kako odirajo ubogega kmeta. To si pa sicer lahko mislimo. Jako bi se motili, ako bi z ozirom na današnje visoke cene sklepali, da je producent, posebno manjši, se znebil blaga po visoki ceni. Dražje je že prodal, ali glavni dobiček ne zleze njemu v žep, ampak drugi roki — židu. Ako naš kmet svojih par vreč drago prodal ali ceno drži, s tem pač ne regulira cen na žitnem trgu in se ne more reči, letos je kmetovalec lahko vesel, njegov pridelek ima dobro ceno. Ima jo res, ali ne v pravi meri za kmetovalca, ampak za koga drugega. To je resnica. Kruh se je letos jako podražil v škodo velikanski množici konsumenta, a v korist malemu številu.

Kakor smo omenili, je promet majhen, cene večinoma stalne, istotako tendenca. Vendar cene in tendenca so le enostranske, se ne opirajo na resnično kupčijo, ker konsum kupi

le to, kar mora kupiti, na zaloge sploh ne misli.

Pšenica je predmet bolečin, vsled visoke cene se ne more premikati, ker je konsum za to ceno ne mra. Kupcev ni, ponudbe tudi niso številne, cena nestanovitno pada-joča, vendar visoka, tendenca mlačna. Termin so začeli popuščati. Oktobar 11-11/42, april 10-13/14.

Rž dela veselje lastnikom, saj gre dobro izpod rok, cena visoka. Kakor kaže, se bo položaj izpremenil, ker so se kupci začeli hladiti. Oktobar 9-70/71, april 10-13/14.

Oves je brez prometa, cene sicer visoke ali nestalne. Oktobar 8-72/73.

Turšica je začela popuščati, pridelek bo lep in dober 6-72/73.

Moka se je sicer začela bolj premikati, ali je nižje vrste, fine še vedno mirno leže v skladiščih mlinov. Vsled tega so mlinci začeli prodajati z velikimi popustki v tujino. Kruhna moka ima dober konsum, tudi druge temne moke. Ržena moka se je podražila do ene krone.

Klajna moka je začela popuščati. Otrobe gredo jako živahno izpod rok po najvišjih cenah.

Kava, Termenska borza v Trstu je začela poslovati. Obisk borze je živahen.

Spirit noče popustiti v ceni, pač pa se je podražil. Konsum velik ali kupci se ne upajo danes kupiti večje množine.

Sladkor. Rafinada neizpremenjena, sirov sladkor pa se je podražil.

Riž. Cene so se napele.

Svinjska mast. Cena je nekoliko padla.

Vžigalice so se s 1. septembrom podražile in pričakuje se zopetno povišanje. Promet velik, sirovine in delavci dražji. Stara pesem.

Hmelj. Na trgu so se pojavile le bolj vrste, vsled tega je promet živahnejši in tudi cene so boljše.

Premog se je znatno podražil in to ne samo za malega konsumenta, ampak tudi za industrijo. Premog ima danes ceno, ki znatno presega njega vrednost brez oziroma na veliko množino kamenja in blata, ki se z njim vred drago prodaja.

Živina. (Dunaj.) Prignalo se je več živine kakor prejšnji teden. Zadnje višje cene so pomnožile prigon. Iz južnih krajev je bil dovoz manjši. Tendence je bila jako mlačna, konsum slab, ker bolezen preganja tuje. Cene so po 2—4 krone padle, za južno živino celo do 6 kron.

Pastirsko delovanje škofa Mahniča.

Tiho in skromno ter z železno vztrajnostjo, kot je deloval vedno, dela še danes. On dela in njegovo delo je neprestano, raznovrstno. Na vsemem polju se kažejo sadovi njegovega truda, a posledice njegovega dela morejo hvaliti tudi na gospodarskem polju. Mnogo je doživel mož razočaranj; ravno tam, kjer bi imel pričakovati največ podpore, našel je čisto največ odpora, toda s svojim glasom, proniklim po svetosti stvari, za katero se je zavzel, je vedno dosegel zadovoljne uspehe. Deloval je neprestano po načelu, da se največ koristi vsaki stvari ne z neprenehanim vpitjem in samim vpitjem, ampak s stvarnim, moškim delom. »Narodovi« kričali so ga razvpili za najhujšega brezdomovince, a ravno radi glagolice in zatiranja hrvaškega jezika v šoli je padel v nemilost na dvoru in v Rimu. Vendar so se izpremenile razmere zadnji čas in o zadnji avdienci, ki jo je imel pri sv. Očetu, došlo so v javnost jako zadovoljive vesti. Bil je zaslišan radi glagolice, ki so ga radi nje Italijani očrnil, in avdiencia je bila dolga, ljubezniva ter zelo prisrčna. Po zadnjih avstrijskih državnozbornih volitvah so tudi v Vatikanu izpremenili mnenje o glagolici ter bodo vse odredbe, izdane proti njej, razveljavljene, raba staroslovanskega cerkvenega jezika

postavljena nazaj v njene pravice ter morda celo razširjena. Zadnje volitve so v vaticanskih krogih delovale za nas jako ugodno. Delajmo sami in spoštovali ter cenili bodo naše pravice tudi nasprotniki. Bog nam daj mnogo Mahničev in Jegličev.

Koroške novice.

k Cesar v Celovcu. Pri dohodu v Celovec je bil cesar zelo ljubezniv in dobre volje. Že na celovškem kolodvoru so imeli navzoči priliko, da so občudovali izredni vladarjev spomin. Brez predpisane predstavitve je cesar večinoma že vse navzoče nagovoril s pravim imenom. Krškega škofa dr. Kahna je cesar vprašal, kako mu kaj gre. Ko mu je odgovoril škof, da splošno dobro, le da gre slabo z očmi, mu je cesar smehljaje dobrotljivo svetoval: »Za slabe oči so očala.« Cesarju je bil jako všeč tancenberški opat Ecker v svoji beli halji in je rekel o njem: »Mlad opat, gotovo šele pred kratkim izvoljen.« Cesar se je začudil, ko mu je opat povedal, da je že šest let opat. Zaskrile so se pa cesarju oči, ko mu je opat sporočil, da prevzame tancenberški samostan tudi novo cerkev v Opatiji. Rekel mu je: »Če to storite, naredite nekaj velikega.« Šentpavelskega opata je cesar takoj spoznal in mu rekel: A! Iz Sv. Pavla Kako napreduje vaša gimnazija? Ko mu je rekel opat, da je gimnazija popolnoma dozidana in da je povečan že tudi konvikt, je rekel cesar: »Vem, vem. Imate li dovolj učnih moči?« Ko mu je poročal opat, da so morali nastaviti posvetne učitelje, je rekel cesar: »Z naraščanjem bodo težave. Želim, da deluje zavod tudi v bodoče tako blagonsko kakor dozdaj.« — Dne 5. septembra ob 9. uri dopoldne si je ogledal cesar deželno bolnišnico. O zavodu je izrazil cesar svojo zadovoljnost. Nato si je ogledal cesar umetniško razstavo. Cesar je pohvalil posamezne slike. — Dne 4. septembra zvečer je bil Celovec razsvetljen. Velikansko bakljado so priredili cesarju razna društva. Razsvetljene so bile zvečer 4. septembra malone vse celovške hiše. Le nekaj hiš je bilo temnih.

Gospodarstvo.

g Pomanjkanje krme za govejo živino bode letos prav občutno. Nekdo si je pred leti na ta način pomagal, da je dal nekaj voz zelenega hrastovega listja (vejic) nabrati, v senci posušiti in živina je vse pozimi s pravo slastjo pojedla. Do 20. septembra je še čas pridobiti si take krme. Seveda vsako leto se taka krma ne da dobiti, ker bi večkratno klesanje hrastom škodovalo, letos pa si lahko marsikateri siromak živino na ta način prezimi.

Znanstvo in umetnost.

* Blejsko jezero popisuje v »Vlasti« Čeh prof. Karel Kolisek.

* Kje je bil stari Velehrad? »Nový Život« dokazuje, da je bil stari Velehrad tam, kjer je zdaj Olomuc. Jos. Homola pa dokazuje, da je bil Velehrad tam, kjer je moravska vas Staro Ves-Selo.

* Domača umetnost. Z Dobrove pri Kropi se nam piše: Dobro znani slikar Matija Bradaška se je mudil l. 1906 in 1907 na Dobravi, oziroma v Otočah. Domači župnik, ki pozna že dolgo vrsto let g. Bradaško kot spretnega slikarja, mu je l. 1906 župno cerkev na Dobravi in leto pozneje se podružno cerkev v Otočah izročil, da jo na presno poslika. Ni se motil. Obe cerkvi delate čast slikarju, župljani pa s ponosom govore o svojih lepih cerkvah. — Kdor pozna g. Bradaško, ve, da je spreten slikar in kar je glavna stvar: Bradaška napreduje od leta do leta! Karakterizira ga spretna kombinacija kompozicij, nepretrgana živahnost barv in zlasti znanje anatomije, da se moraš čuditi. V Otoče in na

Dobravo pride mnogo ljudi, med njimi so tudi veščaki, a vsi so polni hvale na lepo uspelem delu gospoda Bradaške, katerega s temi skromnimi vrsticami najtopleje priporočamo. — Č.

NAGODBA.

Slaba znamenja.

Dunaj, 6. sept. »Neues Wiener Tagblatt« od merodajne strani poroča sledeče: Ogrji zdaj tik pred zadnjo pogodbeno konferenco razširjajo vest, da se junktim med nagodbo ter vprašanjem o zvišanju ogrske kvote in bančni skupnosti ni sklenil. Ogrska vlada meni, da je tak junktim izključen. Čudno je, da Ogrji zdaj to vest kolportirajo, ko je vendar avstrijska vlada že zdavnaj izjavila, da ni mogoča nobena nagodba, ako se obenem ne določi trdni pogoji glede na zvišanje kvote in bančno vprašanje. Kdo ve, kakšno taktiko Ogrji s tem zasledujejo, to pa je gotovo, da avstrijski ministri ne bodo podpisali nagodbe, kjer bi ne bilo določil o kvoti in banki. Ako ogrska vlada vztraja na stališču, o katerem poročajo zadnji čas njena glasila, potem je nagodba absolutno nemogoča.

PREOSNOVA MINISTRSTVA.

Dunaj, 6. sept. »Deutschnationale Korrespondenz« poroča od merodajne strani, da zadnje vesti o preosnovi kabineta nimajo zadaj nobene aktualnosti. Med poletjem se ni ničesar zgodilo, kar bi moglo količaj vplivati na sestavo ministrstva. Res je pa, da polaga vlada veliko važnost na sodelovanje pri vladnih poslih in načrtih na krščanskosocialno stranko, kar je čisto naravno. Krščanskosocialna stranka bi morala imeti zastopnika v kabinetu, da bi tako prevzela nase tudi odgovornost za svoj vpliv na vlado, a se iz strankarskih in osebnih razlogov še ni odločila. Češki agrarci bi radi imeli svojega poljedelskega ministra, toda sta dve težkoči: nimajo prave osebe za to in so proti temu nemški agrarci. Nemški agrarci hočejo namreč to mesto zase in zato tudi ne marajo, da bi njihovega kandidata na ljubo odstopil nemški minister-rojak Prade, ker hočejo izrečno okupirati poljedelski ministriški fotel. Od drugih ministrov bo zasedaj odstopil le Marchet, preosnova ministrstva pa se ne bo izvršila prej, dokler se ne stori v parlamentu ob priliki bodočih odločilnih obravnav naravna in trdna večina, iz katere se bo dalo sestaviti zanesljivo ministrstvo.

OGRSKA.

Sporazum s Hrvati.

Budimpešta, 6. sept. Podpredsednik neodvisne stranke poslanec L. Navay je na volivnem shodu v Mežkovacshazi dejal, da v jeseni vlada volivne reforme še ne bo predložila, kar se pa tiče hrvaškega vprašanja, se bosta vlada, ustavna stranka in najbrž tudi cel parlament trudila, da se omogoči s Hrvati mirni sporazum. Govornik upa, da bo to mogoče, ako pa ne, bo ogrski narod s pomočjo izpremembe poslovnika zagotovil enotnost dežele.

SKUPNI MINISTRSKI SVET.

Budimpešta, 6. sept. Začetkom prihodnjega tedna se vrši na Dunaju skupni ministriški svet, katerega se bodo udeležili avstrijski in ogrski ministriški predsednik, avstrijski finančni minister, mornariški poveljnik in skupni vojni minister. Bavit se bo z vprašanjem, kdaj naj se skličejo delegacije in s kakšnim programom.

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh gostilnah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

vsi so prepričani, da napoči enkrat dan, ko se vresničijo njih brezsmiselne ideje, za katere se je prelilo že tolikanj krvi.

Vse njih namere pa se bodo izjalovile, vse žrtve bodo zaman in pričelo se bode zopet dolgočasno, enakomerno življenje.

Hvala Bogu, da tega časa ne doživim več.

Ne vem kaj mi je . . . brezštevilne misli mi begajo po trdnih glavah . . . so li to simptomi bližajoče se blaznosti? . . . Sence v kotih . . . dani se že . . . Oprostite temu nevezanemu pisanju, a ko bi vi poznali neskočno mojo bol! . . .

Ob osmih zjutraj je prišla v jetnišnico mlada, fino oblečena gospica. Srečala je na hodniku paznika jetnišnice in ga jokaje prosila, da naj jo pelje vsaj za trenotek k Vladimiru Bruskovskemu. Paznik ji tega navidezno ni hotel dovoliti, češ da to prepovedujejo službeni predpisi, v resnici pa se mu je smilila gospica in ni ji mogel povedati iz sočutja, da Bruskovskij ni več med živimi.

Gospica je prosila še nadalje, tu pa se je zaslišal vrišč in nemir na ulici. Vse je begalo semintja. Prestrašenega obraza, zaklical je neki stražnik v poslopje, da je bil pred par trenotki na kolodvoru umorjen general. —

Paznik se je iztrgal iz rok gospice in hitel ven.

Celo mesto je bilo v grozni razburjenosti, le mrzla jesenska narava ostala je mirna in tiha.

Med oblaki pa je posijalo solnce in marsikoga je navdal ta prizor z upanjem na boljšo bodočnost.

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

Buh se usmil, kuku lamentein nas pegla tržaška tutka, al kokr ji nahter prauja: tetka »Edinast«, zatu ke se upama ta nar večga dubrotka, ke reveže iz soje kanclije vn meče; ta nar bulšga kristjana, ke čez use zabaula, kar je kršanskega, žepana de-

želnga stolnga mesta Iblane, deželnga puslanca, ke zna tku lepu muska špilat in državnga puslanca, ke je dons mš, jutř tč, gespuda Ivana Hribarja sm pa ke mal pužgačkat.

Tržaška tutka kar na more zapustat, de morma mt tku mal pildnge, de grema nazaj udguvarjat in jezekat, kedr nas žepanu list »Sluvenšk Narud« ubera in se čez nas laže, ket ps teče. Seveda je pr usm tem spase tržaška tutka čist nadoužna. Ona holt nuca štofa in ke usi skp, kulkr jh je ukul tutke, ni-

maja tulk u glau, de b ceu pogn puperja usak dan pupackal, pa ma rada, če ji pride še kašn druh pumagat puper packat. Zatu nej se pa nekar nč na giftaja, gespud redehter, na tržaška tutka, tist kos puperja je ja sam gespud žepan deželnga stolnga mesta pupackou. Sej mende veja, de se dobr blagu rad sam puhval in se je gespud žepan res dobr blagu, se pa tud učaseh u kašneh cajtngah mal puhval. Tržaška tutka je pa vesela, de dubi štof pu cen in če uni, gespud redehter, pošleja kerkat tržašk tutk kej štofa, u pa glih tku ush pet ublizna in ga u cajtnga djala. Sej »Edinast« ni tku akleh, kokr uni mislja; babnca je holt že precej u letih, zob pa tud več nima, zatu ji pa glih prou pride, če ker druh namest ne kej grzize.

Preduvič je že drgačen tč, kar se zobam tiče, kokr tržaška tutka. Uni b ga mogl videt, kuku se je unkat mastiu in ubiru ena svinška glava. Tku ja je pa z apetitam jedu, de je reku nazadne, ke je vidu pred saba sam še en mal kusti: »če b jest vedu, de ma tala svina tku dobra glava, b ja pustu gvišn štederat, de b enkat iz ne še kej ratal, kokr iz iz mene, in b lohka pr kašn županu slavnast fakelcuk naprej pelala, kokr ga jest pelam. Škoda, de sm ja fentu!

No pa pestima Preduviča in negava svinška glava prgmah in puglejma raj, kuku je »Zgun« u Šiški pr Kozlari kumarja deru. Ta reč je bla holt, kokr use »Zgumve« rči bl klaverna. Usega tega je pa sam »Sluvenšk Narud« uržah, ke je enkat pisu, de poje iblansk »Zgun« ket trumpete. Lde sa s tu zamerkal in sa šli tista nedela ke je »Zgun« pr Kozlari trumpetu, raj u druge štarije u Šiški in sa s mislel: u drugeh štarijah je ajntrit frej in če

»Zgun« res tku poje kokr trumpete, ga uma glih tku u ta druge štarije slišal in se zravn unterhotal. Sam ene par ta gluheh je šlu na »Zgunu« drtje h Kozlari, zatu je blu pa tku prazn, de blu čluveka pr belmo dneveh strah in groza. Se same trumpetarje od »Zguna« je ratal strah, ke sa ukul sebe pu vrte pugledal; zatu sa pa hitr ud tisteh ta gluheh ajntrit puhval, jh ene par zatrumpetal, pol sa ja pa še sami puhval h Kržič soje trumpete namakat. Ta gluha sa še en cajt sedel na vrte in čakal, de b še kej trumpetajna slišal, ke pa le ni blu nč več za slišat, sa pa mislel, de jh je »Zgunu« trumpetajne čist uglušu, de prou nč več na slišja, plačal soja čeha, kulker sa ja med trumpetajnam naredil in sa ja dam pupihal. Tku se je jeinu ta zadn kumarju sejm društva trumpetariju. Ud zdej znaprej na uja smel več sejm prštimaivat, zatu ke je rožtu tu prepovedu in je biu že zdej gespud žepan hud zavle tega »Zgunuga« sejma in jh je pušten spucu in še zaperu b jh, če b se »Zgunari« na zguvorl, de sa kumari tud žvina, živinsk sejmi sa pa še zmeri drlauban u Iblan. — — —

Pred enem šternaistm dnevem me je sreču na cest en šnopsar, me ustavu in m začeu koplementel delat in na use kripke hvalt, kašn fajin člouk de sm jest, kulku dobrega sm že ldem sturu in de b šla usa Iblana že zdauni cegrun, če b mene na mela Reku m je, da mam jest več pamet u glau, ket usi ta druh Iblančani in de kar jest u roka primem, use dobr vn splelem, če je še tku težku vn za spelat. Iz ena beseda, tku me je pa hvalu, de sm se kar ud vesela skori na cest stupi.

Jest sm na tu že skori čist puzabu, unberr pa, ke sm brau u ta »Sluvenškmo Narode« tist govar ud šaušpilarja Danilata, ke ga je

Jeseniške novice.

j Zahrbno napadajo liberalci udeležence veličastne slavnosti katoliškega delavskega društva, dne 25. avgusta. Pri belem dnevu, očitno, ob slavnosti sami si niso upali. Čez en teden šele so prišli k sapi in sedaj vpjijejo, tulijo, besne, mečejo blato na udeležence slavnosti in na katoliško delavsko društvo — izza plota, skriti za hrbtno uredništva »Slovenskega Naroda«. Idrjčani so prehitro pohvalili jeseniške liberalce, češ, da niso tako surovi in divji kot idrijski. Ali ni stokrat grše, zasede napadati ljudi, da ne veš, pred kom se imaš braniti, kot napasti koga očitno, da veš, s kom imaš opraviti?

j Najzanimnejši del slovenskega ljudstva, tako imenujejo liberalci udeležence velike slavnosti katoliškega delavskega društva in velike skupščine slovenske krščansko-socialne zveze na Jesenicah, dne 25. avgusta. »Sedma kurija duševnih lastnosti« tako jih je klasificiral jeseniški liberalci v »Narodu«. — Prav po liberalno, saj liberalci si domišljajo, da so ljudje višje vrste, čez dolgo časa pride šele prva vrsta, potem druga, tretja, četrta, peta, šesta in zadnja je sedma kot najzanimnejši del slovenskega ljudstva, in ta je bil zbran dne 25. avgusta na Jesenicah na slavnosti katoliškega delavskega društva! Ali bi se jezili nad takim ljudmi, ki tako govore? Ali se bo pameten človek jezil, če si revež domišlja, da je cesar in si postavi na glavo papirnato krono in hodi pokoncu ves srečen, v mislih, da je cesar, vsi drugi pa da so globoko pod njim? Pametnemu človeku se tak revež smili!

j Velikansko izobrazbo in visokost duha kaže »Narodov« dopisnik, ko napada »Katol. delavsko društvo« in slavi jeseniškega »Sokola«. Le nekaj cvetk te izobrazbe: Katoliški hinavci, vaša sleparstva, preznačilni trehbi, debelušasti fajmošter, suhljati kaplan, farovski ovce, druhal, zmedena vrsta pogrebcev, falotje. In visokost duha se zrcali v tem, da se dopisnik »Narodov« najprej zgraža, ker je »Slovenec« trdil, da je jeseniški »Sokol« bojno društvo nasproti »Katoliškemu delavskemu društvu«, nekoliko vrstic nižje pa se baha, da je »Sokolstvo najuspešnejše sredstvo v boju proti hinavskemu klerikalizmu«.

j Kaj je klerikalizem? Kaj je klerikalec? vprašuje se marsikdo. »Klerikalizem« je psovka, s katero liberalci psujejo katoliško cerkev, »klerikalec« je psovka, s katero zmerjajo liberalci vse, ki so zvesti svoji krstni obljubi in katoliški cerkvi.

j Kaj je tedaj sokolstvo? Najuspešnejše sredstvo v boju zoper katoliško cerkev! To priznava jeseniški dopisnik v »Narodu«. In mi, ki od blizu poznamo jeseniške »Sokole«, vemo, da so nekateri »Sokoli« res pravi bojni petelinji, ki se zaletavajo s svojim kljunom v vse, kar je katoliškega. Čudimo se le, da se dobe stariši, ki puščajo svoje sinove v tako družino, in krščanske rodine, ki podpirajo te ljudi direktno ali indirektno.

j Zvezo z Nemci v občinskem odboru zopet očitajo liberalci slovenskim krščanskim možem. Na to odgovorimo samo to: Slovenski liberalci, ki imajo pisano pogodbo z Nemci v deželnem zboru, naj kar molče! Jeseniški liberalci so pa sami pravili, da bi jih Nemci vzeli v svojo zvezo, da bi uničili »klerikalce« in smo prepričani, da bodo še prosjakič okoli Nemcev, ker brez njih so — na tleh. Trezni ljudje že dobro poznajo narodnost jeseniških liberalcev in liberalni odborniki v jeseniškem občinskem odboru so se sami razkrinkali in si — odregljali za vselej. Hvaležen mora biti vsak pošten človek, če se stre liberalna samovlada v občinskem odboru na Jesenicah. Sicer pa se bomo še pečali za narodnost jeseniških liberalcev in dokazali z dejstvi, kaj se imajo zahvaliti Jesenice liberalnemu gospodarstvu. Vse pride na vrsto!

j Občinske doklade pobira davčni urad, če ravno ni bilo letos nobenega proračuna. Opozarjamo davkoplačevalce, da po postavi niso dolžni še plačati občinskih doklad.

j Prva dramatična predstava v »Delavskem domu« bo v nedeljo 8. t. m. »Na Marijinem srcu« je naslov igre, ki ima predigro in pet dejanj. Pred začetkom in med vsakim dejanjem udarjajo tamburaši, po predstavi prista zabava s petjem in tamburanjem. Vstopnina: sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 80

guburu tekat, ke je intendat iblanske šaušpilarje skp puvabu, de se im je čez douh cajta spet enkat pukazu, kašn je, sm se pa spet spounu na tistga šnopsarja. Danila je glih tku guburu tistmo intendante in mu na duša pihu, kokr tist šnopsar men.

Zdej nej pa še puvem, kuku je blu naprej iz tistmo šnopsarjam in iz mana. Jest sm ga douh cajta psušu in se ublizvou, ke m je taka hvala tku dobr strila. Ke se m je pa nazadne le čudn zdel, de me kar neče jejnati hvalt, sm se mu pa za ta puhvala lepu zahvalu in sm tou it naprej. Tekat me pa prime za rukau in če mt ud mene saj ene dva kronce. Jest mu jh seveda nism dau, ampak sm ga krecnu ke pu rok, de me je spustu, in sm šou naprej. Tekat pa začne za mano upit in me zmerjat, de sm ta nar več lump u Iblan in de s.n že zdauni gauge zaslužu.

Vidja, gespud redehter, tku je blu iz šnopsarjam in iz mana in ke je šaušpilar Danila tud na konc sojga govora začeu cikat na prbulšek, sm s pa mislu: tula u še glih tku vn izpadl, kokr je izpadl iz šnopsarjam in iz mana. Men je agentlih use glih, kuku se pr tejtare kumanderaja in jest sm tula le zatu puvedu, de ldje na uja mislel, de je use res, kar tkula edn guvari, kedr mu ta huda prede. Košn konc u pa še ta Danilova puhvala strila, pa dons še na vem za gvišn, ampak s le mišlem, punavad ma pa tku zmeri prou

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

in III. vrste 60 vinarjev, stojišcar 40 vinarjev. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

j Prijatelj večer bo v »Delavskem domu« v torek 10. t. m. Gosp. kaplan Ivan Prijatelj odide prihodnji teden na novo službo v Tržič in se bo v torek poslovil od društvenikov. Velike zasluge ima, da se je zgradil »Delavski dom«. Prijatelj društva z rodbinami se vljudo vabijo k temu večeru.

j Franc Kogelj, novomašnik iz Idrije, je novi jeseniški kaplan, ki pride na Prijateljevo mesto. Nastopil je kot pevec, baritonist, že pri par koncertih na Jesenicah, ko je bil še bogoslovec.

Idrijske novice.

j Obsojeni idrijski demonstrantje. »Narodov« dopisnik poroča, da je vladni svetnik Kremenšek obsodil nekaj demonstratov z dne 14. julija z globo. Poročali smo tudi mi zadnjič. Seveda »Narodovemu« dopisniku ni prav. Nam, po pravici povemo, tudi ne, ker glavnih voditeljev pač niso zadel. Najlepše pa je še, da je hudo »Narodov«, ker ni vladni svetnik kaznoval klerikalcev, ki so bili tako predrzni, da so si drznili javno se pokazati. Ta je pa dobra! Ako se kdo brani, naj bo kaznovan, napadalec pa oproščen! Takih prijateljev bi liberalci med sodniki radi imeli, in sicer povsod, kaj ne?

j Nekaj starih žensk imajo, mož in fantov pa nič: je govoril po sprevodu 14. julija znani napredni idrijski možakar. A glejte spaka! Čez dva meseca pa ne piše več »Narod« o ženskah, ampak o samih akademikih in akademsko naobrazenih klerikalcih. Da ni bila družba brez »dobrorejenegega božjega namestnika«, razumeti je lahko. To bo Dragotin hud, ko ta novi »Narodov« izliv prebere.

j Proč z izkoriščevalci ljudstva, poroča »Narod«, da so klicali liberalni demonstrantje ob blagoslovljenju zastave katoliške delavske družbe. Dokler nismo tega vzklila brali v »Narodu«, nismo zanj vedeli, ker ga tudi drugi niso slišali. Težko verujemo tudi, da bi v Idriji kdo tako klical takozvanim klerikalcem, ker vsak vé, da nimajo nobenega stika z bremenom, ki so jih liberalci v in izven občine naložili ljudstvu. Če bi že naši tako klicali, naj bi že bilo.

j Pljujejo križem. Kristan pravi, da pljuje, kdor »Slovenca« bere. »Narodov« dopisnik pravi, da so akademiki, ki pljujejo pred narodno napredne somišljenike, če jih vidijo. To je kaj lahko reči, modreci socialnodemokratski in liberalni pa naj sedaj povedo še, kdo ne pljuje.

j Nekaj le koristi. Že večkrat smo potipali naš cestni odbor in cesto na Vojsko. Pomagalo je. Vojskovsko cesto že popravljajo, ker so vendar dobili 450 kron deželne podpore za leto 1904. Dobro bi bilo, da bi deželni odbor izplačal še podpore za leta 1905 do 1907. Potem bi se dalo še kaj napraviti. Cestni odbor naj bi pa pregledal vsa dela, da bi se podpora ne zavlekla. Toliko časa ni bilo nobene podpore. Pa kaj so rekli? Zakaj volite klerikalno! Sedaj so pa Vojskarji volili s Slovensko ljudsko Stranko — in stvar je v teku. Radi kakih manj natančnih računov pa vendar ni prav, če ljudstvo trpi, zlasti, če jih ima v rokah kak liberalce.

j Nekateri delavci hodijo v Idrijo dela iskat. Onim, ki mislijo res dobiti tu kako delo pri rudniku, ali kot težaki, bodi povedano, da so tu vsa mesta zasedena in še veliko mladeničev čaka za sprejem pri rudniku. Enako je za druga opravila, razum obrtnije, tu je dovolj delavnih moči. Škoda torej daljnega pota in precejšnjih stroškov, ki jih povzroča potovanje v daljino naše mesto. So pa zopet drugi, ki potem moledujejo po hišah s pretvezo, da niso dobili tu zaslužka; ti so večinoma lahkoživci, ki na stroške darežljivih ljudi pohajajo od kraja do kraja, a nimajo smisla za resno in težko delo. Ti potem odjemajo podpore, ki bi se drugače domačinom naklonile in zato bode potreba bolj strogo paziti na take postopače.

j Tožbe vse ustavljene. V našem okraju je bilo veliko tožbenih, posebno duhovnikov, da so ob priliki zadnjih državnozborskih volitev nepostavno agitirali. Sedaj so vse pri-tožbe rešene in niti enemu niso mogli kaj nepostavnega dokazati. Nasprotniki so si pač dali duška užaljenemu čutu, da so propadli vkljub hudi agitaciji in velikim stroškom. Raditega so se hoteli znositi nad našimi. Prizadejali so s tem nekaj dela sodnji in tudi stroškov. Nekateri so šli v preiskovanju raznih podatkov tako daleč, da so zelo prestopili svoj delokrog in njih neumestna gorečnost zna za nje imeti kake posledice.

j »Slovenec« ni kaj v čislju našemu Kristanu. V zadnjem »Napreju« piše, da je pisava »Slovenčeva« tako ostudna, da se že vsakomur gabi. Vse najgrež strani časnikanstva so zastopane v »Slovencu«: denunciranje, opravljanje, psovaje, smešenje, grdenje — fej, in odpluniti se mora, ko človek prečita le eno staveklo tega grdega lista! — Pa vendar ni mislil Kristan na svoje glasilu »Naprej«, ko je vse to napisal? Daleč od resnice ne bi zadel, ko bi s tem pomeril v svoj list. Slišimo tudi, da Kristan prav pridno prebira naš list, torej mora že hudo pljuvati krog sebe. No, prav snažno že ne more biti okrog njega, ako tako na vsa usta pove, kaj dela listajoč »Slovenca«. Slišimo, da ima ob taki priliki njegova boljša polovica precej besede.

Po svetu.

Smrt največjega detektiva. Na krovu parnika »Bremen« je dohitela smrt enega od najdrzovitejših, najbistroumejših in najglasovitejših sovražnikov zločincev — Robert Allan Pinkertona, šefa glasovitega ameriškega detektivskega podjetja, ko se je prošli četrtek vozil v Nemčijo. Z njim je izginil člo-

vek, ki je celo svoje življenje posvetil le enemu cilju: boj s postavlomci. Že od očeta odgojen za to nemirno borbo, je dosegel Robert Pinkerton pozneje prvo mesto v kriminalistiki. Vojska dveh tisočev strogo vzgojenih detektivov, korespondenčna mreža, ki se razprostira čez vso zemeljsko oblo, je bil organ, s katerim je vovejal. Bil je v resnici središče ameriške kriminalitete. Ko je njegov oče, siromašni Škot, sin nekega policijskega uradnika v Glasgowu šel v drugi deš sveta, ni niti slutil, da bo prišel s svojo bistroumnostjo in detektivskim talentom do časti in bogastva. Ali kmalu se je oglašil v njem nagon za zasledovanjem; zločini in ropi v malem zapadnem mestu, ki si ga je izvolil za svojo novo domovino, mu niso dali mirovati. Začel je zasledovati, opazovati, preganjati in kmalu se mu je posrečilo odkriti četo nevarnih zločincev. Zdal je spoznal svoj poklic, nobeno slavljenje hvaležnih someščanov, ki so imenovali celo sheriffom, ga ni moglo zadržati. Odsel je v Chicago in kmalu je bilo utemeljeno podjetje, ki ga je pozneje njegov sin zgradil v največjo privatno detektivsko organizacijo. Tudi sin je bil ponosen na svoj poklic. »Detektivi se kakor umetniki in pesniki rodé in ne narejajo. Policisti ne morejo postati detektivi, dasi je med njimi mnogo talentov.« je rekel nekoč. Gotovo je bila pomankljiva organizacija ameriške policije, ki je v vsaki državi podvržena drugim postavam, glavni vzrok za procvet »Pinkertona«; skoro vse evropske policijske postaje so bile s Pinkertonom v najožji zvezi, nešteto krat so bili prisiljeni prositi njegove pomoči, v »Scotland Yard« vse njegove slike in ko je Pinkerton posetil London, so se združila angleška oblastva ter so velikega kriminalista odklikovala z dragocenim darom. Amerikanski policijski oblasti si brez Pinkertona skoro ne moremo misliti; nešteto krat so ameriški predsedniki iskali njegove pomoči za odgovorne tajne misije in Pinkerton je bil, ki je s svojimi podatki predsedniku Linkolnu enkrat rešil življenje ter izjalovil atentat Baltimore. Številno glasovitih slučajev je neskončno in mogle bi se z njimi napolniti cele knjige. Znamenito dvajsetmilijonsko prevaro v angleški banki je odkril Pinkerton, več mesecev je delal s svojimi ljudmi, da razjasni to skrivnost. Na Kubi so se pojavili nekega večera v hiši pred kratkim poročenega ameriškega milijonerja po svečanem obedu mnogoštevilni gospodje. Gospodar Mr. Warren je bil presenečen. Ali vodja je rekel mirno: »Justin Bidwell, jaz vas aretiram na temelju tega pooblastila generalnega guvernerja Kube.« Bili so Pinkertonovi možje. V daljni zapadni Indiji so zasledili človeka v neki razkošni villi, ki je v Londonu prevaril s svojo zvitostjo tisoč in tisoč ljudi. Glasovit je tudi slučaj dragocenega Painsborougha, vojvodinje devoashirske. Slika je bila v Londonu na skrivnostni način ukradena. Obrnili so se na Pinkertona. Amerikancu se je posrečilo po dolgem, tihem delovanju dovesti v dotiko razmere ameriškega tatu Adama Wortha s tatvino slike. Posrečilo se je sicer, da so nekaj tovarišev Worthovih v Bostonu vjeli, ali Worth sam je izginil. Konečno so se našli lahki sledovi. Začel se je lov: iz Amerike v Evropo, nazaj v Liverpool, kjer je Worth insceniral novo goljufijo za 400.000 mark, potem nazaj na maloazijski kontinent. Šele po dolgoletnem delu se je posrečilo osvojiti ukradeno sliko. Pri svojem opasnem poklicu je doživel Pinkerton nešteto čudovitih dogodkov. Več mesecev je bil točaj v neki kleti, da bi prišel na sled neki roparski družbi! Njegovi uradniki so bili dolgo časa v železniški službi, da bi odkrili skrivnostne zločine, ki se dogajajo na voznji. Potem zopet komadi, ki niso brez humorja. Prosil je nekoč veliko banko, da bi prevzela transport papirjev v vrednosti več milijonov. Zločinci so dobili ugoden veter in so napadli vlak. Kovčke in omare so razbili, a Pinkerton je bil sam na vlaku, skrbno preoblečen ter je imel v svojem perilu zašite milijone, ki jih je tako rešil. Ali delovanje »Pinkertonov«, kakor v Ameriki te uradnike splošno imenujejo, ni omejeno samo na zasledovanje zločincev, ampak pridobili so si znatno mesto tudi v varstvenih službah. Ob velikem železniškem štrajku l. 1894 so »Pinkerton« branili vlake od stavkajočih in ko so ob velikem štrajku delavci s samokresi in celo z dvema topovima branili tovarno, so zopet »Pinkerton« mesto policajev vspostavili red.

Vandalizem v pariškem Loure. Kakor poročajo iz Pariza, je neka mlada deklica poškodala sliko s podobo papeža in treh kardinalov. Rekla je, da je to storila le zato, da bi jo zaprl.

Boj na pesti med milijarderoma. Največja dnevna senzacija v New Yorku je znameniti »bokser« dvoboj med dvema milijarderoma Harahanom in Fishom za predsedništvo nadzornikovega sveta železnice »Illinois Central Railroad«. Fish je bil 30 let predsednik tega sveta, ali prošlo leto ni bil več izvoljen. Na njegovo mesto je prišel po intrigah glasovitega železniškega mogočnika Harrimana — Harahan. Razžaljen do dna duše je prišel Fish v dvorano, kjer je predsedoval svetu že Harahan in je kritiziral kar najstrožje njegovo ravnanje ne štedeč niti s psovkami. Ko je Harahan v svojem odgovoru imenoval Fisha lažnjivca, je ta skočil nanj, ga potegnil s predsedniškega sedea in začel z njim pravo formalno borbo na pesti in ker slovi kot popolni »bokser« in je k temu moč mogočnega stasa in velike moči, je lahko ugnal svojega protivnika. Ta dvoboj je zbudil v Ameriki veliko senzacijo, ker sta se ta dva finančni mogočnika, človeka »dobre vage«, prvi tehta 210, drugi 190 funtov, borila proti vsakemu bokerskemu pravilu. — Ostali člani sveta, kakor Vanderbild, Peabody in Gochet so se zaman trudili, da ju ločijo. Fish je odstopil šele te-

daj, ko se je njegov protivnik »ves plav« zgrudil na zemljo.

Opravila francoskih duhovnikov. Odkar so na Francoskem ločili cerkev od države, si mora mnogo duhovnikov služiti vsakdanji kruh z raznimi rokodelskimi posli. Mnogo se jih peča s ptičarstvom, kakor župnik v Castelnau-Bretenoix (Lot.) župnik v Lobsugardu (Tarn et Garonne) se bavi s konditorijo. Mnogi duhovnik so postali navadni delavci. Župnik v La Ponnice je sedaj strugar, župnik v Arendonu izdeluje bicikle in šivalne stroje; dva župnika izdelujeta aparate s svetlobnimi slikami. Neki župnik je ključavničar, sedem župnikov je urarjev, mnogo jih plete nogavice itd. A nekateri duhovniki so se posvetili umetnosti. Župnik v Saint Paulu (Oise) živi od svojega čopiča, župnik v Magnil-Reigners kot kipar od svojega dleta.

Visek »moderne umetnosti«. K nekemu umetniku v Monakovem je prišel trebušast mož, ki je nenadoma silno bogatelj ter seveda postal čez noč grozno izobražen in domišljav. Zahteval je od slikarja, naj mu naslika njegovo rojstvo vasa, ležečo v nekem od sveta pozabljenem kraju, da bo njegov zarod imel vedno pred očmi kraj, ki je bil v njem rojen njegov utemeljitelj. Slikar je bil takoj pripravljen. »Seveda hočem imeti lepo sliko, da bodem mislil, da sem res doma, ko jo bodem gledal. Za par stotakov mi ni nič.« Te zadnje besede so zlasti podžgale sina muz. Odpravil se je na pot, in čez nekaj časa je povabil »mecenca«, naj si pride ogledat sliko v njegovem delavnici. Bila je krasna gorska idila, ki bi delala najlepši kras pariškemu sakonu. A bogatin, hoteč pokazati, da ima fin čut za umetnost, je po kratkem opazovanju pripomnil, da mu slika ne ugaja, da je stativ kot fotografija in da ne »čuti« tistega krepkega planinskega vonja, ki je v naravi. Izplačal je slikarju sicer vso pogodeno vsoto in mu naročil naj sliko še v toliko popravi. Slikar je bil užaljen in mislil na maščevanje. Čez nekaj dni dobi bogati naročnik sliko, češ »sedaj je popravljena«. Poklical je svojo debelejšo polovico, vzela sliko iz zaboja, da jo pokaže, a obema je udaril oster duh v nos. Gledala sta sliko, občudovala podobo in končno je vzklilnil zadovoljni mož: »Kaj ne, kot doma.« — »Ohi, lepo, res lepo. Samo ta duh...« »Vidiš, ti ne razumeš. Slikana je vas tako, da popolnoma veruješ, da hodiš po njej, samo če pogledaš podobo. Seveda, poučiti je treba slikarja.« Slikar pa slike ni prav nič popravil, le zadnjo stran je namazal z rjavo tekočino, ki se v potočkih pretaka čez ceste teh zakotnih vasi ...

Tajni milijoni. V peterburških političnih krogih se živo zanimajo za milijone, ki so jih našli v posesti kneza Anenskyja. Ta knez je prišel v Charbin ter se je predstavil kot uradnik ministrstva notranjih zadev. Pri njem so našli 40 milijonov rubljev v bankovcih in vrednostnih papirjih. Ko so ga aretirali, ni vedel povedati, odkod ima toliko bogastva. Če bi bil okradel privatne osebe, bi se one že prej javile. Dozdeva se, da je to novi slučaj velike, dozdaj še ne opažene defraudacije državnega denarja kakršna je bila nekoč Hurko-Lidvalova.

Preljubenzjivo. Mnogoobiskovani zdravnik je bil poklican ponoči k nekemu pacientu. On se je žuril, da bi pravočasno dospel k navidezno težkobolnemu ali prišedši; k niemu ni mogel konstatirati drugega kot lahko želodčno napako. Nekoliko nejevoljen je vprašal bolnika, zakaj ga ponoči kliče za tako malenkost. »Jaz sem mislil,« mu je odgovoril bolnik mirodušno, »da imajo gospod doktor ponedelvi tako preveč opravila in jih nisem hotel motiti.«

Mat i sinovi. Na Japonskem živi stara, boleha vdova s tremi sinovi. Kar koli oni zaslužijo, morajo plačati materi za zdravnika in zdravila, a ona je vedno bolna. V enem mestu je primanjkovalo dannadara denarja in stvari in se je tatinstvo vgnezdilo v njem. Vlada je odredila veliko nagrado onemu, ki najde in prijavi tate. Čuvši za to, sta se dva brata dogovorila, da bosta prijavila tretjega kot tatu in bosta z dobljeno nagrado olajšala bolno stanje dobre matere. Kocka je padla na najmlajšega. Zaprl so ga v globoko ječo, a bratoma so izplačali judežev denar. Nista minila dva dneva, ko so prijatelji poprosili jetničarja, da jim dopusti obiskati jetnika. Brata sta v ječi nagovarjala svojega brata, da gre z njima domov, ker jim drugače vest ne da mirno spati. Ali on ni popustil. Ko sta brata prinesla domov denar in sta povedala materi, kako in kje sta ga dobila, je vzklilnila dobra mati: »Prej-bom gladu umrla, kakor da mi umrje nedolžni otrok.« Jetničar je vso to stvar slišal in je prijavil slučaj mikadu. Tudi njega je ganila otroška ljubezen in materina plemenitost ter je odredil najmlajšemu rento za 1000 dolarjev, a bratoma vsakemu po 500 dolarjev.

Anglo-ameriška polarna ekspedicija. Poročilo iz Athabasca Landing javlja, da se je izgubila ladja »Duchess of Bedford«, ki je pripadala anglo-ameriški polarni ekspediciji v bližini utrbe Auxions Mikkelsen. Vodja ekspedicije Lissingwell, neki ameriški geolog in še neki tretji so ostavili meseca februarja ladjo z zalogo za 60 dni, da bi prodrli v ozemlje, ki so ga slutili nekje na severu. Bržkone se ne bo od ostale družbe nič več slišalo.

Koliko donašajo letoviščarji v razne dežele. Vsako leto prihaja v Švico okoli 3 milijone tujecev, ki puste v deželi približno 150 milijonov frankov. V Italiji, Rivieri in Spaniji 2 milijona izletnikov potroši do 300 milijonov frankov.

Cesarske vaje na Koroškem.

Boji 5. in 6. septembra. Graški armadni zbor zmagovalec.

Celovec, 5. septembra. Dne 4. septembra je ukazalo poveljništvo III. armadnega zbora 22. deželno-brambovski diviziji, da naj se razpostavi ob Krki, v Borovljah pa je stala 6. pehotna divizija. Popoldne sta se obrnili dve diviziji proti severu, le en bataljon, ena baterija in pa dva oddelka strojnih pušk sta prodirala v zahodni smeri proti Celovcu. Poveljnik III. armadnega zbora je sklenil, da napade z dvema divizijama osamelo III. pehotno divizijo. Predne straže ljubljanske 28. pehotne divizije so pregnale po poldrugurnem boju po prehodu čez Ljubelj mali oddelki XIV. armadnega zbora pri Humbergu in so zasedle nato, ko so popravile mostove, severno obrežje Drave. Inomoškega armadnega zbora 8. pehotna divizija je prodirala od Beljaka na severno vzhodno obrežje Osojskega jezera, generalni major Roschatt je pa korakal s 4 bataljoni in z dvema gorskima baterijama ob Dravi do srede Vrbskega jezera. Dne 5. septembra zjutraj sta stali dve diviziji III. armadnega zbora južno od železniški progi št. Vid-Launsdorf, da se združita s 3. pehotno divizijo. Med 9. in 10. uro dopoldne se je pričel boj. Gledalci niso veliko videli, ker so se čete po gorah zelo skrivale. Tretja pehotna divizija iz Linca se je postavila v boj v smeri št. Vid-Launsdorf. Napadel jo je z dvakratno premočjo III. armadni zbor. Popoldne je nastala kriza in je bila prisiljena linška divizija, da se umakne.

Celovec, 6. sept. Diviziji graškega armadnega zbora, ki sta prisilili včeraj linško divizijo, da se je morala umakniti, se nista dolgo veselili svojega uspeha. Ob 3. pop. se je namreč že čutilo na krilih, da prodira 8. divizija linškega armadnega zbora, ki je poglajala v beg varnostne čete 22. deželno-brambovske divizije in zasedla postojanke ob Glini med št. Vidom in Gospo Sveto. Zasedovanje linške divizije se je zato ustavilo. Zvečer 5. t. m. je bil združen III. armadni zbor ob Glini. Fronta je bila dolga 20 km ob Dravi na južnem krilu. Ljubljanska pehotna divizija je korakala čez Dravo 20 km pod Kumbergom. Prenočila je pri Grabštajnu. Zvečer dne 5. t. m. je vodstvo vaj sporočilo poveljnikom obeh armadnih zborov, da se vrši 6. septembra odločilna bitka glavnih armad med Dravo in Muro. Obe stranki sta se odločili 6. t. m. za napad. Inomoški armadni zbor je poslal 44. deželno-brambovsko pehotno divizijo in oddelke generala Roschatta v štirih kolonah proti spodnji Krki med cestama Celovec-Velikovec naprej, 8. divizija na ikoraka čez Otmanje in III. divizija kot skrajno levo krilo naj pride do Krke pri Sv. Filipu. Graški armadni zbor je imel ob 7. zjutraj 6. t. m. pripravljene svoje divizije ob Krki za prodiranje. Na cesti Velikovec-Celovec kot levo krilo je stala brigada 28. divizije, za njo druga kot korna rezerva, sosednja kolona polovica 22. deželno-brambovske divizije je stala pri Silejovem mostu, druga polovica in 6. divizija pri Sv. Filipu. Pokrajino je pokrivala megla, ko so pričele prodirati kolone XIV. armadnega zbora.

Ob 7. zjutraj sta zadeli v Krški dolini dve deželno-brambovski diviziji. Vnel se je živahen boj. Poveljnika obeh armadnih zborov sta izprevidela, da nimata ob levih krilih velikih sovražnih sil in sta oba istočasno ukazala, naj se zajame levo krilo. Severni koloni graškega armadnega zbora naj bi prodirali proti Gospe Sveti, inomoška 8. divizija naj bi prodirala v smeri vzhodno od Timence proti Prokerski vasi, ki je ležala v sredi za fronto nasprotnega graškega armadnega zbora. Cesar se je peljal ob 7. zjutraj iz Celovca in se je podal k vodstvu vaj pri Timencih. Živahno je zasledoval boj. Videti pa ni bilo veliko. Čete so bile skrite. Zato je pa dobivalo vodstvo vaj natančna telefonična poročila. Začetkoma je zmagovala 8. divizija, ki je prodirala proti 22. deželno-brambovski, a napad se je kmalu ustavil in se je nato začel splošni boj s streljanjem ob severnih krilih. Poveljništvo graškega armadnega zbora je formiralo na cesti med Celovcem in Velikovcem 28. divizijo in 22. deželno-brambovsko divizijo za napad. Umakniti sta se morali zato desno krilo in 44. deželno-brambovska divizija inomoškega armadnega zbora. General. major Roschatt s svojimi četami je poizkušal, da pride v krilo graškega armadnega zbora, a bil je odbit. Vedno bolj proti severu je prodirala 28. ljubljanska divizija, ki bi izpremenila z napadom v desno krilo in v hrbet graškega armadnega zbora neugodni položaj inomoškega armadnega zbora. Linško divizijo so uspešno ustavljali proti njej odposlani trije bataljoni in dve bateriji, ovrvalo je hitro prodiranje tudi gorovje. Boj se je odločil na južnem krilu ugodno za III. armadni zbor, ki je sklenil, da zasleduje sovražnika v črti Gospa Sveta—Timenice in da da vojakom počitek, ker hoče današnje uspehe porabiti šele jutri. Poveljništvo inomoškega armadnega zbora je ukazalo 6. diviziji, da pričakuje 3. divizijo in da trdovratno brani teren ob Krki od vzhoda na zahod. Cesar je ostal do pol 2. ure pri Timencih. Vodstvo vaj je pa še ostalo, da zasleduje nadaljnji izid vaj.

Prehod ljubljanske divizije čez Ljubelj.

Ljubljana 28. pehotna divizija je stala 4. septembra še južno od Tržiča. Prosti sta ji bili za prehod na Koroško poti čez Ljubelj in čez Podkoren. Prehod čez Podkoren bi bil dovedel ljubljansko divizijo v krilo inomoškega armadnega zbora, a bil je nevaren, če bi bil že zaseden po sovražniku. Prehod bi bil stal divizijo veliko žrtve na času in na močeh. Proti tirolskima divizijama, ki sta prodirali ob Dravi in pa proti linški diviziji sta stali nasproti 6. pehotna in pa deželno-brambovska divizija.

Zvečer, predno je ljubljanska divizija šla čez Ljubelj, je zadela infanterijska patrulja v avtomobilu s sovražnikovo patruljo na konjih pri Kranju. Infanterija je streljala nanjo. Dne 4. septembra je odkorakala ob 4. zjutraj ljubljanska divizija, nastanjena v tržiški okolici, proti Ljubelju. Prednji četi, 87. pešpolk, je poveljeval general Schemua, glavni četi pa general Seibt. Med 9. in 10. uro dopoldne so bile čete vrh Ljubelja, ob 4. popoldne pa že v Borovljah. Ker so bili dravski mostovi pri Borovljah podrti, so pionirji pričeli takoj graditi most. Pri Borovljah so takoj napravili Marconijev brezžični brzojav, da so se zvezali s kernim poveljništvom.

Podrobna poročila.

Mali št. Vid, 5. sept. Ob pol 10. dopol. je prišla sem poizvedovalna patrulja 3. armadnega zbora. Poučena je bila izborno o kretanjih in o razpostavi čet inomoškega armadnega zbora.

Beljak. V sredo ob pol 11. dopoldne je zapustil nadvojvoda Evgen v avtomobilu Beljak.

Celovec, 6. sept. Civilisti, ki so prišli, da zasledujejo manevre, so bili danes zelo iznenadeni, ker ni bilo zjutraj boja pri št. Vidu in ker so bili prisiljeni, da se odpeljejo v Timenice. Na vse zgodaj je mrgolelo po cestah k Sv. Tomažu in v Timenice radovednežev in pa vojakov inomoškega armadnega zbora. Pri Sv. Tomažu sta čakala cesarja vojni minister Schönaich in deželno-brambovski minister Latscher. Cesar je iz voza živahno skočil in gibčno zasedel konja, na katerem je jezdil na grič pri Timenicah. Ko je došel cesar k poveljništvu vaj, se je javil cesarju nadvojvoda Evgen. Cesarja so marljivo fotografirali razni fotografi. Vlada je bil z njimi jako ljubezljiv in se je prijazno obrnil proti njim, ko je opazil, da ga hočejo naslikati. Vreme je bilo jako ugodno. Ob 10. se je pooblačilo, a opoldne je bilo že zopet jasno in tudi popoldne. Graški armadni zbor nima sovražnih znamenj, ker jih ima 14. inomoški armadni zbor. Vojaki so danes dobro razpoloženi, ker je lepo vreme.

DEŽELNOZBORSKA VOLIVNA REFORMA V DALMACIJI.

Zader, 6. sept. Poslanec dr. Trumbić javlja, da predloži deželni zbornici dalmatinski sledeči načrt volivne reforme: Cela dežela naj se razdeli na 15 okrajev po 40.000 prebivalcev; vsak okraj naj bi volil tri poslance, virilni glasovi se ne vpoštevajo. Vsak volivec more glasovati le za dva poslance, tako da pride tudi manjšina do veljave. Poleg poslancev se volijo tudi trije namestniki, ki poslance zastopajo, ako umrje, zbolijo ali pa odstopi. Dr. Trumbić meni, da bi na ta način prišla v dalmatinski deželni zbor 2 Italijana, 7 Srbov in 36 Hrvatov. Zahtevo Dalmatincev, naj se uvede reforma deželnega volivnega reda, je vlada odbila.

CESAR OZLOVOLJEN.

Celovec, 6. sept. Cesar se je baje zelo nejevoljno izrazil o izmišljotinah judovskega časopisja glede na nezgode pri vojaških vajah.

Budimpešta, 6. sept. »A Nap« poroča, da se cesar 15. t. m. v Pysstati zato ne bo udeležil odkritja spomenika Arpadovcev, ker ga je svoj čas zelo vzalostil hladni sprejem, katerega so mu Ogrji priredili povodom štiridesetletnice kronanja. Cesar da je tedaj Weckerlu, ki ga je povabil na Arpadsko slavnost, dejal: »Sporočam vam, ljubi Weckerle, da po tem, kar se je zgodilo, nisem v stanu osebno udeležiti se arpadske slavnosti.«

ZAKAJ JUDOVSKO ČASOPISJE NAPADA SEDANJE VOJAŠKE VAJE?

Marsikdo se vprašuje, zakaj je judovsko trobilo »Neue Freie Presse« letos tako hitelo donašati izmišljene grozne vesti o strašnih dogodkih pri letošnjih vojaških vajah. Saj smo tudi mi ožigosani, kar smo izvedeli o prenapornem mučenju vojakov, a podatki, ki jih je objavila »N. Fr. Pr.«, so se izkazali kot veliko pretiravanje. Ta napad judovskega časopisja se smatra kot napad na voditelja vojaških vaj, ki je nadvojvoda Franc Ferdinand. Judje hočejo prestolonaslednika, ki jim ni ljub, na ta način pri ljudstvu diskreditirati. To je pravi vzrok vestem.

PODROBNOSTI.

V Odesi se pogrom proti judom nadaljuje. Generalni gubernator Kaulbars očito podpira »črne stotnije« in je 5. t. m. dal takoj izpustiti nekega voditelja band, katerega je policija zaprla. — V Lodzu je 7 banditov ustrelilo bogataša Adameka, ker jim ni izplačal 1000 rubljev — Papež Pij X. je sisliral pet španskih romarskih pohodov in je sklenil, da trupa Leona XIII. ne prenese prej v sv. Ivan Lateranski, dokler ne bo dana popolna garancija proti sodrgi v Rimu. — Sestanek med carjem in kraljem Edvardom se bode vršil, toda še ni določen kraj. — 7. t. m. obišče srbski ministrski predsednik Pašić barona Aerenthala na Severniku.

MAROKO.

Francija prodira.

Tanger, 6. septembra. Tukajšnji diplomatski zbor je vprašal El Gebbasa, kaj namerava proti kalivcem reda napraviti. El Gebbas je predlagal, naj se ustanovi izjemno sodišče, španski poslanik je pa temu ugovarjal, češ, da bo tako sodišče prišlo v konflikt z mednarodno policijo. Zato so zadevo izročili v pretres španski vladi, ki je predlogu vojnega ministra El Gebbasa pritrdila.

Pariz, 6. septembra. »Petit Republicque« poroča, da so Francozi bombardirali Masagan. »Morning Post« to potrja in poroča, da so Francozi Masagan 4. t. m. zasedli.

London, 6. septembra. »Daily Telegraph« poroča, da stoji Evropa pred velikimi dogodki. Francija bo v enem tednu svojo intervencijo razširila na ves Maroko.

Pasivna rezistenca železničarjev.

Različne vesti, da izbruhne pasivna rezistenca železničarjev, so zasedaj prezgodnje, ker pasivna rezistenca ni nastopila niti ob začetku vojaških vaj, niti ne bode 15. t. m. ali pa 1. oktobra, kot pišejo dunajski listi, ker se sedaj ni dosežena pri železničarjih edinost glede pasivne rezistence. Uslužbenci državnih železnic morajo še počakati, kaj ukrene posebna izvoljena komisija za izboljšanje njihovih plač, železničarji zasebnih železnic pa še počakajo odgovore svojih ravnateljstev. Sploh pa je še vprašanje, če sploh pride do pasivne rezistence, kajti železničarska zveza še sedaj ni na jasnem, katero društvo naj prevzame vodstvo. Zahteva ga strokovno društvo, obenem pa tudi socialnodemokratska organizacija, s čimer pa nista zadovoljni uradniško društvo in prometna zveza; v soc. demokratski organizaciji so združeni večinoma le uslužbenci nižjih kategorij, po katerih zahtevajo se uradniki ne bodo hoteli ravhati. Vendar je res in se mora poudarjati, da sedanje plače železničarjev nikakor ne odgovarjajo njihovim potrebam in zvišanju plač drugih uradnikov, kar izprevidijo, kot upoma, tudi merodajni krogi, kajti napovedana pasivna rezistenca, ki bi uprave jako škodovala, se dá le na ta način preprečiti. Pri osebnem prometu bi pasivna rezistenca ne škodovala veliko, pač pa pri blagovnem, vsled česar je dolžnost železniških uprav, da se v korist javnosti ozirajo na upravičene želje uslužbencev. Sicer pa dokazuje zadnja železničarska stavka na Ogrskem, da železničarji tudi ne bodo imeli bogvekeake koristi, ako se brez-pogojno vda do soc. dem. strankarskemu vodstvu. Toliko se sedaj lahko reče, da se o gotovosti pasivne rezistence še ne more govoriti in da najbrže soc. demokrati nikdar ne dobe vodstva v svoje roke.

Občni zbor »Slomškove zveze«.

Blamirani »liberalni« teroristi. — Fotografirana blamaža.

Lepo in impozantno se je izvršil danes občni zbor »Slomškove zveze«. A preden preidemo k poročilu, moramo se baviti nekoliko z liberalci in liberalkami — na ulici.

Ko je zborovala poživljena »Slomškova zveza«, odločno in pogumno si začrtujoč nova pota, so pa njeni nasprotniki prišli na poziv »Narodov« pred »Union«, da bi zborovanje preprečili, kakor so v Radovljici sklenili A nasprotniki osramočeni so stali ob strani, polni onemoglega srda v lepih svojih dušah in bili so celo tako neprevidni, da so kisle svoje obraze prišli nam kazat. Mislili so, da se jih bo kdo bal, pa pogled na te celo od svojih voditeljev zapuščene reveže in revice, je dal nam le novega poguma in napravil nam pred zborovanjem nekaj prav zabavnih trenutkov. Hvala jim torej za brezplačno zabavo in hvala pa tudi njihovim očetom in materam, ki so dale slovenskemu svetu nekaj takih »svobodomiselcev« in »svobodomiselce« katerih inteligenca se precej dolgo časa ni razvila, da bi spoznala, kako neprostovoljni predmet vesele naše zabave da so. »Napredno« učiteljsvo nam je danes poleg resnega našega dela preskrbelo nekaj prav veselih uric.

Kdo pa tudi ne bi bil vesele volje, ko vidi svojega nekdanjega ošabnega in vsagamo-gočnega nasprotnika tako do kosti blamiranega! Pred nekaj leti bi bil zadoščal poziv v »Slovenskemu Narodu«, da bi bilo zborovanje »Slomškove zveze« preprečeno, pred dnevi je »Slovenski Narod« prinesel dva tako prijazna poziva in vspeh je bil — da med učiteljsvom demonstrantje niso dobili odziva. Take manifestacije naših nasprotnikov smo pač lahko veselili!

Liberalni učitelj je pozival v »Slov. Narodu«:

»Pozor, napredni učitelji! V soboto 7. t. m. ima »Slomškova zveza« svoj občni zbor v »Unionu«. V dogovoru z naprednimi tovariši in tovarišicami se snidemo ob pol deveti uri v »Narodnem domu« in si gremo ob deveti uri ogledat menažerijo pred »Union«. Dobro došlo je tudi naprednje dijaštvo, ki si lahko ogleda abnormalnosti slovenskega učiteljsva.

»Napredni učitelj.«

In nekaj dni pozneje:

»Pozor, napredni učitelji! Pod tem naslovom je neki tovariš poročal, da se snide napredno učiteljsvo v soboto točno ob pol deveti uri dopoldne v »Narodnem domu«, da si potem ogleda vse Slomškarje in Slomškarice pred »Unionom«. K temu dostavljam še, da pridemo tudi z dežele ta dan v Ljubljano, da si ogledamo zavedne te ljudi. Kdor zamudi v »Narodnem domu«, naj pride pa kar ob deveti uri pred »Union«.

»Napredni učitelji z dežele.«

Človek bi mislil, da ima napredno učiteljsvo med liberalci toliko vpliva, da bo odziv na dva taka poziva res ogromen, pa kli-catelje je pustilo na cedilu celo »napredno dijaštvo« in tako je prišlo, da je sestanek v »Narodnem domu« jako veliko ljudi — zamudilo. Se je pač resnemu človeku težko ponizati na nivo naprednega učitelja, ki smatra svoj poklic v tem, da huiska k poučnim demonstracijam Za tako učiteljsko »naprednost« in vzgojo bomo že našli primerno plačilo — »Učiteljski Tovariš« naj se v bodoče nič več

ne pritožuje, ako bomo s surovinami, ki so zagrešile oklice v »Narodu« postopali tako kot zaslužijo ljudje, ki svojo naprednost zakrivajo v take pouličniške oklice.

Iz »Narodnega doma« so dobili voditelji zborovanja »Slomškove zveze« po deveti uri poročilo, da je v »Narodnem domu« celih 15 manifestantov. Najprej sta prišli pred »Union« učiteljici Sirk in Muc, kateri so hudomušni reditelji primerno počastili, kakor poročamo med »Ljubljanskimi novicami«. Kmalu je prišla nova zabava: na obzoru se je pokazal neizogibni Grmek v družbi liberalnih učiteljskih korifej Petriča in Korbarja, okoli te trojice so se nasproti »Uniona« zbrali učiteljski Medie, mladi Schiffer, Trošt, Dimnik ml., Gregorič Egon, Repovš, Zalelet, Skof in Šusteršič ki je baje posebna simpatija Ižancev. Grmek je silno sitno gledal okoli sebe in ni čuda — ni bilo ne Gangla, ne Jaka Dimnika, ne Luke Jelenca ter je nekaj zabavljaj čez take »voditelje«. Tem zapuščenim revežem so se še pridružile učiteljice Debevec, Paternoster, Wester, Lunder, Pezdur, Remškar, Trtnik, Reil in Windischer.

Žalostno so te osebe gledale, kako se jih nihče ne boji in kako je ves nameravani terorizem spalval po vodi. Vseh oseb nasproti »Uniona« se je zbralo 32, med katerimi so bili seve tudi neučitelji in štirje policaji s policijskim komisarjem Jančigajem. Nemo so stali ondi, brez poguma, brez nade, da bi njihova navzočnost imela kak vspeh in pogoltniti so morali marsikak osoljen dovpt, ki je priletel v to onemoglo »množico«. Nekoliko življenja je spravil v to družbo šele dohod nadučitelja Zirovnika, ki je pričel med Grmekove tovarišice deliti bombončke. To je bil tako sladek prizor, da si neki prijatelj Slomškarjev ni mogel kaj, da ne bi te skupine dvakrat fotografiral. Tako smo dobili fotografirano blamažo »Narodovega« učiteljsva ter bomo sliki priborili v »Domoljubu« v pouk in zabavo ljudstvu, ki bo tako dobilo priliko do dobra spoznati tako vzorno učiteljsko delo in tako priporočila vredne moči.

Nedosežno usiljiv je bil neki maturant Blažič. Fant je bil že na zborovanju. Hotel pa je igrati vlogo kavalirja, zato je pa šel ven med liberalne učiteljice in zbijal šale iz udeležnikov. Hotel je nazaj, ker se mu je zabranil uhođ, bil je tako silen, da se je udal le pasjemu biču.

Mala dvorana »Uniona« je bila za zborovališče to' pot premahna. To je bil najlepši odgovor »Narodu« in vsem onim, ki so mislili, da bodo s teroriziranjem še dušili svobodo učiteljsva. Grmekovi prijatelji in prijateljice so se kmalu klaverno poizgubili. Nazadnje sta zopet odšli učiteljici Muc in Sirk, godrnjaje na liberalno inteligenco, da toliko hobna po »Narodu«, a nazadnje ne pride nikdo blizu »le župan Hribar pošlje polno policajev.« Očividno gospodični nista pridobili samo na starosti ampak tudi na modrosti, ker sta spoznali, da se ljudje, ki spuščajo v Narod zgornja omenjene pozive, ne boje sicer drž. pravdnitva in sodnikov, pač pa ljudske sodbe in res od »Narodovega« uredništva, ki je hujskalo tako zelo zoper katoliško učiteljsvo ni bilo nikogar blizu. Vidi se, da je dr. Stojčev »zdravljenje« imelo v higijeničnem oziru dovoljen vspeh!

ZBOROVANJE.

Prijatelji »svobode«, ki stokajo pod terorizmom »Slovenskega Naroda«, so pokazali, da umevajo svobodo po kopitu »Narodovega«. Zavednega učiteljsva, ki je svobodno v pravem pomenu besede, ni zbegala peščica učiteljskih policistov in policistini, ki so se uslužnile poveljstvu »Narodovega« uredništva. Člani Slomškove zveze so napolnili zborovalno dvorano v zavesti, da zastopajo prava načela, da zborujejo za sveto stvar.

Zborovanje je otvoril g. predsednik drž. poslanec Jaklič. Omenja najprej »pozdrave« liberalnega učiteljsva, ko so zaznali, da hoče zborovati »Slomškova zveza«.

Gospod državni poslanec in predsednik »Slomškove zveze« je govoril:

»Častiti zborovalci! Od kar se je zvedelo, da bo zborovala »Slomškova zveza«, je dobila zveza in njeno učiteljsvo precej značilnih pozdravov. Med prvimi, ki so nas vse pozdravili, so bili naši častiti kolegi naprednega mišljenja. Tistih pozdravov, ki so se vršili tako-le med štirimi očmi, ne bom omenjal, a omenjati moram oficijelne pozdrave, ki nam zvene nasproti iz stanovskega glasila »Učiteljskega Tovariša« in pa »Slovenskega Naroda«. »Slomškarja je največja sramota slovenskega učiteljsva!« (Oho!) »Kreature obeh spolov!« (Smeh.) »Onemogli reveži!« »False ljudski učitelji!« »Četa mežnarjev in mežnaric.« (Bur-na veselost.) »Črno pobarvana družba!« (Smeh.) Same kolegialne ljubeznjivosti! Obšel jih je pa tudi velikanski strah in zagnali so krik v svojem časopisu: »Mrlič — vstajajo!« In napredni učitelji, ki sicer ne verujejo nič, verujejo tudi v ta čudež. (Veselost.) In v njih duši se je rodil velik strah, a tudi radovednost, kakšni so ti mrličji, ki hodijo, Sami, posamič, se nas niso upali ogledati, zato so naredili v Radovljici načrt, kako bi nam vendar prišli blizu. Dejali so: »Vsi skupaj pojdemo pogledat!« Začetkom tedna so dejali v »Narod«, da vabijo vse napredne učitelje danes v »Narodni dom« in potem pred »Union«. Ker pa so se vendar še bali, da bi groze ne pomrli, ko vidijo »mrličce«, so povabili še napredne akademike. Sedaj, ko je bila straža dovolj močna, so dobili korajžo tudi napredni učitelji na deželi. Tudi ti so pisali v včerašnjem »Narodu«, da pridejo danes pred »Union«. In kakor ste videli, so tudi prišli. Mar tisti napredni učitelji iz Ljubljane, ki so napredne učitelje vabili? Ne! Teh ni bilo, ampak prišli so naši znanci, kakor Korbar, Grmek, gspđ. Muc itd., ki učiteljskemu »papežu« Jelencu vse verjamejo!

Jaz priznam vse vrline naprednih učiteljev, najbolj pa znajo terorizirati. Mojstri so! Priznam tudi, da imajo precej uspeha! A to jim povem: Tudi ta terorizem bomo zlomili! Če ne pojde izlepa, kakor pri omikanih ljudeh, pojde pa zgrda. Tisto svobodo, ki jo zahtevajo zase, zahtevamo tudi mi. Branili pa bomo vse naše somišljenike, ako jim bodo hoteli škodovati kolegi!

Zivahno so zborovalci pozdravili osobito blagorodnega gospoda šolskega svetnika in ravnatelja Fr. Detela, zastopnika goriških učiteljev g. nadučitelja Likarja in Abrama, dež. šolskega svetnika kanonika Kržiča, Lesarja, deželnega odbornika Povšeta, dež. poslanca dr. Schweitzerja in zastopnike akademskih društev.

Državni in deželni poslanec g. dr. Žitnik je poslal naslednji pozdrav:

»Hudo bolan ležim, ne morem priti. Pozdravljam vse, želim najboljšega uspeha, pred vsem pa poguma za dobro stvar. Brez strahu naprej!«

Prav pristrčno in iskreno je nagovoril zbrano učiteljsko poslanec Povše, poudarjal, da smo ponosni na vzgojitelje naše mladine, ki hočejo zares hoditi po stopinjah prvega slovenskega odgojitelja Slomškega. »Zbrali ste se, da hočete delovati v duhu Slomškovega ter vcepiti mladini čut za slovenski materni jezik, obenem pa gojiti tudi verski čut. Vaše delo je plemenito in sveto. Naj procvita vaša zveza v boljši blagor našega naroda. Mi, slovenski poslanci, pa se hočemo zavzeti tudi za vaše težnje. Bog blagoslovi vaše delo!«

G. vladni svetnik Detela hvali, da se učiteljsko zbira, da se pomenjuje o stanovskih zadevah, da se izobražuje in napreduje v strokovnem znanju. Danes pa da stavi tudi svoje zahteve. S svojim duhovitim sarkazmom je vzdihnil mnogo živahnosti in odobravanja.

Učiteljsvu vsiljuje vedno nove metode, tako, da se že norčujejo »Fliegende Blätter«:

»Eine neue Lehrmethode
Bringt beinahe jedes Jahr,
Hat man sie gehetzt zu Tode,
Merkt man, wie gefehlt sie war.«

(Veselost.) — Učitelji so različnega značaja, eden bolj resen, drugi bolj šaliv, in z različno metodo lahko oba dosežeta izvrstnih uspehov. (Tako je.) Priporoča učiteljsvu potrpežljivost s stariši. Mnogo se priporočajo zdaj roditeljski večeri, pri katerih učitelji govorijo roditeljem o šolstvu, a glejmo, da ne naredijo iz njih stariši — učiteljskih večerov! (Veselost.) Nujno potrebno je zboljšanje gnetnega stanja. Če dežela deli vsakovrstne podpore, naj pa prej plača, kar je treba. Dober gospodar prej plača svojega delavca, kakor pa deli miloščino. (Odobravanje.)

Zastopnik goriškega učiteljsva g. Likar izroča pozdrav vsega krščanskega učiteljsva na Goriškem. Liberalci so hoteli popolnoma vse ustrahovati, a to je zbudilo odpor krščanskega učiteljsva. Omenja, kako so na Goriškem pristali krščanskega učiteljsva strli terorizem liberalizma in upa, da bode v prihodnje možno pririditi kmalu veličastno skupno zborovanje, ki bo imponiralo našim nasprotnikom.

G. nadučitelj Ravnika prinaša pozdrav iz reške doline in med burnim odobravanjem poroča, da je sklenila vsa duhovščina trnovske dekanije in več tovarišev učiteljev, da pristopijo k »Slomškovi zvezi«.

Dr. Lampe pozdravi v imenu naše društvene, gospodarske in izobraževalne organizacije. Najprej zahvali vse one učitelje, ki so doslej že delovali pri posojilnicah in gospodarskih društvih v prospeh našemu ljudstvu in ki so v izobraževalnih društvih gojili ljudsko prosveto. Ljudstvo dobro loči med krščanskim in liberalnim učiteljsvom. To se vidi pri denarnih zavodih, kajti ako je krščanski učitelj v zvezi z duhovnikom pri kaki posojilnici, zviža zavod neomejeno zaupanje ljudstva, vsem tistim liberalcem pa, ki stojijo zdaj zunaj, ne bi ljudstvo zaupalo niti par kronic, ako bi ustanovili posojilnico. (Veselost.) »Slomška« ima zaupanje ljudstva, liberalci pa ne! (G. učitelj iz »Slomškove zveze« naj nas podpiše v tem delu, ki vedno bolj narašča! Gospodične učiteljice lahko mnogo pomagajo v naših katoliških izobraževalnih društvih in se vabijo na delo. Če bo ljudstvo videlo, da vsi skupaj delamo za njegovo blagostanje, bodo tudi ljudski zastopniki morali ustreči željam učiteljsva glede njih gnetnega stanja. Povzdignimo ljudstvo na višjo stopinjo kulture in blagostanja! Kulturen narod še nikdar ni pozabil svojega učiteljsva.

Gmetno stanje učiteljsva. — Učiteljica in društva. — Princip krščanske vzgoje.

G. nadučitelj Primožič je v svojem predavanju na šaljivi način in točno načrtal veliko razliko med ugodnim gmetnim stanjem učiteljsva na Štajerskem in med razmeroma bornim stanjem našega učiteljsva. Pri nas na Kranjskem največ učiteljev nima niti upanja, da bi kedaj prišli v prvi razred. Učitelj je be-rač v gospodski sukni, in vsak eksekutor se že norčuje iz učiteljsva, oziroma plače. Če se vpoštevata današnja draginja, mora priznati tudi največji sovražnik učiteljsva, da je stanje nezno, da je treba pomoči.

Ni neresnično, da se hlapcem in deklam razmeroma bolje godi, kot provizorično nastavljenim učiteljskim močem. G. govornik zahteva, da se plača uredi razmeroma z izobrazbo in z delom, in da se uvrsti v službeno vrsto z uradništvom štirih nižjih razredov.

Delo učiteljsva se ne dá primerjati z delom uradništva po pisarnah, ampak tirja večjih duševnih in fizičnih zmognosti. Ako bo učiteljsvo zadovoljno, bo lahko vse zmognosti z veseljem žrtvovalo šoli! (Krepko priznavanje.)

»O socialnem delovanju učiteljsva« je kaj zanimivo razpravljala gđ. Mira Regaličeva. Naloga učiteljice je, da se narodove odgojiteljice; tega smotra pa ne dosežejo, ako osta-

nejo pri svojem poklicu samo v šolski sobi. Narodove odgojiteljice morajo iti tudi med narod slovenski. Učiteljice pospešujejo lahko sestanke roditeljev z vzgojitelji. Kako lahko bi zbirale učiteljice matere in bi jih poučile o tem, kar je važno pri vzgoji.

Organizacija ženske mladine naj bo v rokah delavnih učiteljic. Neizmerne važnosti je, ako je učiteljica voditeljica Marijine družbe. Koliko dobrega lahko doseže, ako vodi mlade deklice do prave izobrazbe, ako vodi petje, navaja na dobro berivo in na zdravo leposlovje.

Glede gospodarskega napredka med žensko mladino more učiteljica uspešno pripomoči s tem, da poučuje v šivanju, pletenju, v vrtnarstvu, o kuhinji in drugih ženskih opravilih.

Jasen cilj imamo pred seboj, doseže ga učiteljica le z napornim delom, pri tem pa ne gledamo ne na levo ne na desno. (Iskreno odobravanje.)

Sledi predavanje o »principu krščanske vzgoje«. (G. nadučitelj Slapšak.) G. govornik našteva razne načine in sisteme telesne in duševne vzgoje. Šole najvažnejša naloga je, negovati duševno vzgojo, dasi tudi telesne ne gre zanemarjati. Poleg drugih sredstev rabi krščanska pedagogika tudi nadnaravna sredstva, ker odgajamo mladino ne samo za poštene zemljane, prave državljane in za zemsko srečo, ampak tudi za nadnaravno srečo. Krščanska vzgoja uporablja in izbere vse, kar je dobrega pri raznih enostranskih pedagogih, ki uče, kako vzgajati za naravno srečo. Edino krščanska versko-nravana vzgoja se ozira na celega človeka, na njegovo naravno in nadnaravno življenje, — torej je edino prava. Govornik je za svoja globoko zamišljena in točna izvajanja prejel vsestransko pohvalo.

Po poročilih g. prof. Evg. Jarca in g. učitelja Novaka, na katere se še povrnemo, je prečital g. predsednik dole brzojavke.

Mojstrana, 7. septembra. Srčen pozdrav značajnim zborovalcem, katerim želim blagoslova iz nebes za važno posvetovanje o preimenitnih učiteljskih in vzgojnih potrebah in nalogah.

Dr. A. B. Jeglič, škof.

Grosuplje, 7. septembra. Zadržan pozdravljam zborovalce. Srčno naprej z geslom: Vse za vero, izobrazbo, napredek in blagostanje slovenskega naroda!

Ivan Remič, učitelj.
Kozje, 7. septembra. Nevstrašenim bratitelim krščanske vzgoje. Slava!

Dr. Jankovič.

Birokratizem v šoli. — Stanovska politika. — Sklep.

Ker so nekateri gospodje odhajali na vlak, zato se je izvršila volitev novega odbora. Nato je še govoril gospod nadučitelj Iv. Štrukelj, ki je s pikrimi besedami ožigosal birokratizem v šoli. Nebroj ukazov in malenkostnih predpisov že kar preseda; namen vzgoje se izgublja, šola se izpreminja v dresuro po predpisih onih, ki hočejo vedno kaj novega, da se izkažejo kot originalne. Učitelj bi skoraj smel od današnjem birokratizmu po svoje misliti samo takrat, kadar dela eleborat za konferenco. Naša šola je takorekoč vojašnica, kjer razni inšpektorji in revizorji opravljajo policijski posel in ovirajo pri mladini pravo vzgojo.

Sklepno poročilo je imel poslanec Jaklič. »O stanovski politiki na Kranjskem.« Stanovska organizacija, ki je vslužbena kakor stranki, je zavržena. V stanovski organizaciji bi morali imeti vsi člani istega stanu prosti dostop. Naša organizacija bi bila lahko taka, da bi se v njej združilo vse učiteljsvo.

Učitelji »Zavezniki« so stopili v službo narodno-napredne stranke, podpirali so liberalne mogočnejše, sami sebe so pa zanemarili. Kjer nastopijo »zavezniki«, nastopajo kot del narodno-napredne stranke. Skrb imajo samo za to stranko, zase pa se ne brigajo. To isto moramo pač pomilovati. Noben stan ni imel tako slabe politike pri nas, kot učitelji, ki se oklepajo »Narodovcev«. Liberalna stranka, ki je bila na krmlu dolgo vrsto let, je dajala učiteljem le napitnino, drugega pa nič. Sedaj pa postavljajo liberalni učitelji dogmo: »Klerikalizem je vsega kriv.« Ne to! Krivi so tisti, ki so zavozili organizacijo učiteljsva, pa so se oklenili »Narodovih« mogočnejšev, ki so imeli ob volitvah sladke besede za učitelje, pozneje pa so jih prezirali. Mi hočemo delovati skupno s tistimi, ki so pravi prijatelji ljudstva, z duhovščino. Slovensko ljudstvo je v krščanskem taboru, v tem taboru hočemo biti tudi mi!

Predsednik »Zarje«, gospod Puntar, je predlagal, naj se v prihodnje preskrbi, da se bodo vršila zborovanja učiteljev skup z dijaškimi zborovanji. Katoliški dijakji imajo iste težnje kot dobro učiteljsvo. Napadajo nas kot vas; v skupnosti se bomo okrepili in navduševali.

Sprejetih je bilo tudi mnogo važnih predlogov. Zborovalci so bili docela zadovoljni z lepim uspehom današnjega zborovanja. Navdušeni so se razšli z zavestjo, da je led prebit in da se bode v »Zvezi« pričelo koristno in živahno delovanje.

Dnevne novice.

+ Slovenski in nemški liberalci združeni napadajo ljubljanskega knezoškofa, ker je šel na katoliški shod v Würzburg. Deloma drug od drugega prepisujejo, a v eni stvari si pa niso edini: Slovenski liberalci na vse grlo kriče, da je knezoškof Jeglič izdajavec slovenskega naroda, nemški liberalci pa popisujejo Jegliča kot smrtnega sovražnika Nemcev. Slovenski liberalci nas zasramujejo s škofom vred, da smo s svojim poročilom o katoliškem shodu v Würzburgu Slovence Nemcem prodali. »Tagespost« pa vpije, da bi bili morali škofu v Würzburgu v obraz kričati, da je on

»šef najbolj Nemcem sovražne duhovščine, kar je je na svet«. Zlasti »Slovenec«, da je napolnjen samih napadov na Nemce. Tako lažejo na obeh straneh. Nam je čisto vseeno, če nas liberalci nemške ali slovenske narodnosti blatijo kakor hočejo. Ljubljanski knezoškof, ki se je pred vso nemško državo potegnil za naše uboge rojake na Vestfalskem, je nastopil kot katoliški in slovenski škof, ki je pravičen na vse strani, pa tudi od vseh zahteva pravice. Mi pa izpolnjujemo svojo dolžnost v tem, da se krepko branimo in trgamo krinko z obraza liberalnim lažnjivcem obeh narodnosti. Smo delali tako in bomo še odločneje naprej!

+ Brezje in »Narod«. »Slovenski Narod« je zagrozil, da bo začel grozno preiskavo zaradi Brezja. Ozdravljenja M. Finžgarjeve neče preiskovati, ker to mu ne diši. Samo sramoti in blati, v preiskavo se pa ne spusti. Kaj bo torej preiskoval? »Slovenski Narod« je na papirju umoril kar tri osebe, in zdaj vpije: »Zakaj se pri teh žrtvah nedeljskega slavlja na Brezjah ni zgodil čudež, da bi bile namah ozdravele?« Tudi ta čudež se je zgodil, ker kljub krvavemu peresu »Narodovemu« so tudi te osebe vse čile in zdrave. Tendenciozno so namreč razširili »Narodovci« takoj v nedeljo že strašno novico, da je vse polno mrtvih in ranjenih na Brezjah, in »Narod« je takoj vedel že tudi podrobnosti, seveda, kakor pravi »od verodostojne priče«. Eno Belokranjico, pripoveduje glasilo Hribarjevo, so kar v cerkvi zmečkali, da je kar na mestu umrla. Potem so se pa prevrili »kakor živina« in pomečkali do smrti še dva človeka, težko in lahko ranjenih je pa toliko, da jih še »zanesljiva priča« »Narodova« ni mogla prešteti. In nato se Hribarjevo glasilo na satansko grd in nesramen način norčuje. Čuš, zakaj se ni zgodil namah čudež? »Ali urad za čudeže ni posloval?« Podlo potem zasramuje romarje, kakor človek, ki je vaju imeti opravka le z gnojnico. Seveda se je hitro pojasnilo, da ni nikjer ne mrličev, ne ranjenec. Če bi Hribarjevo glasilo imelo količkej čuta, da je treba imeti vsaj obzir na čitatelje, bi bilo vsaj svoje mrličke preklicalo, pa ne! V »Narodovem uredništvu« že vedo, da kdor je danes še naročnik »Slovenskega Naroda«, je tak zaručanec, da bo verjel v »Narodove« mrličke, tudi če jih žive vidi pred seboj. Pa kje so ti mrličji? To je vendar moral »Narod« povedati. In izmisli si je: Skrili so jih! Franciskani na Brezjah so mrličje v samostanu poskrili! — In je še zagrozil: Mi bomo že vse preiskali. Misli je, da se bodo zdaj »svobodomiseln« tolpe udrle proti Brezjam in samostan razdeale, kakor delajo framasoni v Italiji. A nihče se ni zganil, vse je mirno, — mrličev pa tudi ni, ne ranjenecv nikjer. Vse je zdravo in zadovoljno. — Omenili smo to, da se spozna zopet, kaka banda so naši liberalci. Trideset tisoč ljudi je bilo na Brezjah v nedeljo, in vse te zasramuje »Narod« kot neumno živino. Zapomnite si to, slovenski možje in žene! Taki so liberalci! Vsak naročnik »Slovenskega Naroda« je eden od teh, ki vas poma-ga zasramovati in se norčuje iz vaših najsvetejših čutil. O takih ljudeh veste zdaj, kaj naj o njih mislite! Obračunajte z njimi!

+ Prva c. kr. gimnazija v Ljubljani. Govori se, da je za provizoričnega voditelja prve gimnazije v Ljubljani imenovan profesor Štrifot. Samoobsebi se razume, da tako zagrozenega liberalnega strankarja »S. L. S.« odklanja in mi bi smatrali kot najhujše razžaljenje, če bi tak liberalci postal ravnatelj. Nemca smo onemogočili, liberalca ne maramo!

+ Nečuveno izzivanje. Iz Kovorja se piše: Ta teden so vojaki 47. pašpolka strgali slovensko trobojnico s poda, na katerem se je prejšnji dan vršila veselica. To je nekaj nečuvenega in skrajno predrzno izzivanje. Vprašamo vojno upravo, ali se na ta način goji pri vojaki mednarodnost! Opazovalec. To dejstvo naj občina s pritožbo takoj naznani polkovnemu poveljstvu, vse podrobnosti naj se pa pošljejo našemu uredništvu!

+ Vabilo na katehetski shod, združen z ustanovnim občnim zborom: Društva slovenskih katehetov, ki se bo vršil po sledečem vspredu: Ponedeljek, 9. septembra: Ob 8. uri: Pozdravni večer v mali dvorani hotela »Union«. Torej, 10. septembra: Ob polu 8. uri zjutraj: Sv. maša v marijanski kapeli. Ob polu 9. uri zjutraj: Pričetek zborovanja v Marijanišči. a) Pozdrav zborovalcev, nadzornik veronauka, stolni kanonik preč. g. dr. A. Karlin. b) Ustanovni in občni zbor Društva slovenskih katehetov. c) Predavanje o učni metodi, prof. čast. kanonik g. Ant. Kržič. Ob polu 3. uri popoldne: a) Nastop pri učencih II. razreda, katehet g. P. Regalat Čebulj O. Fr. b) Predavanje o disciplini v šoli in cerkvi, katehet g. Ant. Čadež. Sreda, 11. septembra: Ob 8. uri popoldne: a) Nastop pri učenkah IV. razreda, katehet g. I. Mlakar. b) Katehet vzgojitelj, predava prof. g. dr. Gregorij Pečjak. Ob 2. uri popoldne: Prost razgovor. Razna vprašanja in nasveti. Po vsakem govoru, oziroma nastopu poučna diskusija. — P. n. stanovni somišljeniki, ki bi ne bili dobili dotičnih vabil, naj blagovolijo oprostiti, vabijo se tem potom najvljudneje. — Pripravljalni odbor.

+ Učenjak pri kranjski kmetijski družbi. Sliši se, da je prišel v Ljubljano h kmetijski družbi znani plačani agitator Hribarjeve stranke Jože Jenko iz Zgornjega Bernika, po domače Babičev fantek. Kaj bo ta učenjak pri kmetijski družbi delal, res ne vemo. Prvotno je Babičev fantek hotel priti na ljubljanski magistrat pomagat Aškercu, pa takrat ni bilo nič kruha iz te moke.

+ Usiljevanje. Iz dobe ljubljanskih državnoborskih volitev znani Tratinik pošilja župnim uradom po deželi mile prošnje, naj ga kmalu počastje zopet s kakim delom. Obenem se silno hučuje nad »Slovenčevim agitatorjem«, češ, da je hudoben človek. Ljubi Tratinik! Kakšen je tisti človek, ki dela za Ivana

Hribarja in njegovo stranko? Povej! Svetujemo tudi Tratiniku, naj se obrne na Hribarja, ki bo kot vnet katoličan gotovo rad napravil kaj umetnega za svoja dva župnika Brčeta in Vrhovnika.

+ Ata Žužamaža niso bili, kakor smo zadnjič poročali, kaznovani na globo 100 K, ampak so dobili še več, namreč 120 K, vzlic temu, da so deželni poslanec imunitetar in teletar. Torej je tega liberalnega človeka, ki je pravi povzročitelj postojnskega legarja, vendar enkrat zadela zaslužena kazen. Informirali smo se in izvedeli, da bi se kanal, ki se gradi sedaj po tolikih žalostnih izkušnjah, po tolikih žrtvah na življenju in imetju Postojnce, že imel zgraditi pred tremi ali še več leti, ravno tam, kjer se sedaj gradi. Količki so bili že od g. inženirja Jakscheta izpostavljeni, kar pride nekega jutra ata in oblast no ukaže, naj se količki odstranijo in naj se pridrži sedanji jarek tik vodovoda za odvajanje fekalij. Kakor znano, pa je ravno ta jarek povzročil epidemijo legarja. To dejstvo se lahko z akti dokaže. Zato so pa dali naš slavnj obderit — po domače teletar, napravati takozvani Arkov park pri črpališču, ki ga še danes noben pes ne povoha, ker je popolnoma zanemaren, oddaljen in brez sence. Tako se je tedaj gospodarilo! Da pa naš slavnj ata in njegov pajdaš Ditrich tudi danes ne gospodarita bolje, to dokazuje dejstvo, da je še danes, tri mesece po izbruhu legarja, greznica pri poslopiju vodovodnega črpališča, čez en meter globoko napolnjena z ostudno človeško gnojnico. Ta greznica je oddaljena 2—3 m od črpališč! Čeprav je betonirana, je prav lahko mogoče, da se je beton pokvaril in da udarja svinjarija skoz in naravnost v črpalnice. Pozivljamo okrajno glavarstvo naj vendar tem škandaloznim razmeram konec stori in naj nastopi proti krivcem s tisto energijo, ki jo je, hvala Bogu, začelo razvijati v zadnjem času! Pri zavodih sv. Stanislava v Št. Vidu niso pustili narediti greznic zaradi vodovoda v Klečah, ki je skoro eno uro oddaljen in s ogromne stroške naložili škofu, da je moral fekalije izpeljati v Savo, dasi je bilo to po mnenju vseh tehničnih strokovnjakov nepotrebno. Liberalci so tako hoteli! V Postojni pa liberalci puste ravno tik črpališča greznico s fekalijami, in če vse ljudstvo zaradi tega oboli, jih nihče ne potiplje! To je dvojna mera, in Postojna, ki največ trpi zaradi nje, naj se takih ljudi enkrat za vselej iznebi.

+ Zakaj se bratcevs sramujejo? Na oklicu za shod »svobodne« misli so bili podpisani tudi »Prostozidarji«. Zdaj je pa prostozidarski podpis z oklica izginil. Torej se bodo prostozidarji »incognito« vdeležili tega čednega zborovanja. Čemu se jih neki sramujejo?

+ Skupni odhod tržaških društev na slavlje društva »Hajdrih« na Proseku — pre-povedan! Iz Trsta se nam poroča: Voditelj policijskega ravnateljstva v Trstu, vladni svetnik Mahkovec, je prijavil g. dr. Slaviku, kakor podstarosti »Trž. Sokola«, da nikakor ne more dovoliti naznanjenega skupnega odhoda izpred »Narodnega doma«. In to iz obzirov na red. Gospod dr. Slavik se je takoj obrnil na gospoda namestniškega podpredsednika grofa Schaffgotscha, ki pa je odlok policije odobril. Odpade torej naznanjeni skupni odhod.

+ Minister — kočevski častni občan. Občinski svet kočevski je imenoval naučnega ministra dr. Marcheta zaradi njegovih zaslug z ozirom na izpopolnitev kočevske nižje gimnazije v višjo za častnega občana kočevskega mesta.

+ Osebnosti. Gdč. M. Ramovš je imenovana za suplento na mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani. — Za suplenta na realko v Ljubljani pride g. Karol Kunc, za suplenta na kočevsko gimnazijo pa prideta gg. Franc Mang in Ivan Polovič. — Za provizoričnega učitelja v Stopiče pride g. Karol Perko. — Prestavljen je fin. komisar g. dr. Robert Kermavner iz Črnomlja v Kočevje, davčni adjunkt gospod Franc Starin iz Kočevja v Logatec, finančni konceptni praktikant g. I. Korbar je iz Logatca prestavljen kot davčni referent v Črnomelj.

+ Sovražnik cerkve na smrtni postelji. V Genovi je ležal na smrtni postelji najhujši liberalni časnikar Italije, Jurij Brozi. Bil je voditelj vsega cerkvi sovražnega gibanja. Pred smrtjo pa se je spravil s cerkvijo, preklical je vse svoje zmote in v oporoki določil, da se to javno razglaši.

+ Kako so v Šiški hoteli delati klobase iz mesa crknjenega teleta. Iz Spodnje Šiške se nam poroča: V sredo ovadilo se je šišenski žandarmeriji, da je kupil mesar Fran Golob od nekega kmeta mrtvo tele, katero je imel že dlje časa spravljeno v drvarnici znani živinski mešetar, posestnik in občinski odbor-nik J. Seidl. Ko se je žandarmerija podala z mesogledom g. Keršičem k mesarju Golobu ter vprašala njegovo soprogo, kje se nahaja mrtvo tele, katero je kupil njen mož, ni hotela o tem nič vedeti. Šele na energično zahtev žandarmerije, pokazal je pomočnik prostor, kjer se je nahajalo že razkosano mrtvo kupljeno tele, čegar okuženo meso bi se imelo porabiti za klobasice. Mesogled g. Keršič je konstatiral, da je meso za vsako rabo nespodobno, na kar je žandarmerija isto konfiscirala ter pustila odpeljati. Poklicani živinozdravnik podal je enako izjavo, na kar se je napravila ovadba na sodišče proti mesarju Golobu. Seidelnu in kmetu, meso pa je vzel konjač. To dejstvo zopet razsvetljuje v bengalični luči škandalozne razmere, ki vladajo v Spodnji Šiški. Organ, kateri je kot občinski svetnik poklican skrbeti za blagor občanov, ravna ravno nasprotno. Pomisliti je le treba, kako dalekosežne posledice bi lahko nastale, ko bi zadeva pravočasno ne bila odkrita. Ravno s klobasami se je že mnogo ljudi zastrupilo. Zadevi bomo posvetili še pozornost!

2023 1-1

+

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je naš blagi oče, gospod

Ivan Dovjak

v 86. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika bude v nedeljo, 8. septembra iz hiše žalosti na pokopališče v Kostanjevici. Maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Kostanjevici.

Ljubljana, 6. sept. 1907.

Marija in Jožef Košak.

+

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežaloostao vest o smrti nam skreno ljubljenega soproga, očeta, starega očeta, strica, tasta, gospoda

Josipa Smerajca

hišnega posestnika

kateri je danes, v soboto, dne 7. t. m. zjutraj ob 1/6. uri po kratki mučni boleznici prežaloostao v sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal v 91. letu starosti.

Pogreb predragega pokojnega se bude vršil dne 8. septembra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Karunove ulice št. 5. na pokopališču k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Janeza Krstnika.

Neposrednega pokojnika priporočamo v molitev in spomin.

LJUBLJANA, 7. septembra 1907.

2024

Žalujoča rodbina Malin.

Učenci za trgovino s sprederijo in železnino sprejme takoj trgov. A. Sušnik Zaloška cesta Ljubljana. — Istotam se kupi rabljeno, dobro ohranjeno kolo.

2022 2-1

Pred zajutrkom

1 kozarec Rogaškega tempeljevega vreleca pospeši odvajanje vode, napravi tek in pospešuje prebavljanje. „Styria“-vrelec učinkuje enako, a je močnejši.

2015 c 2-2

FRANC JOŽEFOVA grenka voda.

Spreten in zanesljiv akviziter

dobi takoj službo s stalno plačo in provizijo pri 2023 3-1

glavnem zastopu „Riunione Adriatica di Sicurtà“ v Ljubljani, Cesarja Jožefa trg št. 11.

Naznanilo

o začetku šolskega leta 1907/8

v kn. šk. zavodu v št. Vidu nad Ljubljano.

Šolsko leto 1907/8 se prične v sredo, dne 18. septembra s sv. mašo. Dan poprej, to je v torek, 17. septembra naj pridejo v zavod vsi gojenci, dosednji in na novo sprejeti, in se osebno zglase pri šolskem ravnateljstvu.

Vodstvo kn. šk. zavoda.

1919 2-2

Zelo praktične obleke za dijake

priporočata po najnižjih cenah 2014 6

- Gričar & Mejač -

Prešernove ulice 9, Ljubljana, Prešernove ulice 9.

Učenke Zanesljiv hlapec

2014 6

za šivanje se takoj sprejmejo pri **T. POGAČNIK**, Pred školihoj št. 21 1996 3-2 11. nadstropje.

se takoj sprejme v trgovino **brata Hlavka**, Prešernova ulica 5. Ljubljana.

Registriran vzorec. **Bajna iluzija!** Oblastveno varovano.

1974 **Najlepši kras božičnega drevesca** 15-1

ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano **briljantno angel zvonilo za božično drevo št. 1** popolnoma iz kovine s 5 pozlač. angelci 30 cm vis. Garantira se za funkcijoniranje.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali najmanjše drevo s preprostim nasajenjem. Postavljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcijonira tudi brez prižganih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo, nanje pritrdjeni izboljšani jekleni bečički pa udarjajo na troje zvoncev in blago-zvončno, srebrnočisto zvonjenje zadoni, mlado in staro predstavljajoč v božično blaženost. Kos stane s kartonom in navodilom vred K 150.

3 kosi	K 4-25	9 kosov	K 12-
4 " "	" 5-50	12 " "	" 15-
6 kosov	" 8-	24 " "	" 29-
36 kosov	K 43-50		
50 " "	" 58-		
100 " "	" 112-		

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično drevesce, izvršeno veleelegantno in posebno fino ponikljano, s sukanimi stebrički za zvonce in tremi prekrasno žarčimi srebr. lametastimi rožami, ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno odsevajo, kos s kart. in navod. vred K 2-

3 kosi	K 5-50	9 kosov	K 15-50
4 " "	" 7-25	12 " "	" 20-25
6 kosov	" 10-50	24 " "	" 39-50
36 kosov	K 57-50		
50 " "	" 77-50		
100 " "	" 150-		

Najnovejši stekl. nakit za božično drevesce

12 kos. sortiranih, skrbno zaviti v kartonu, po velikosti in izvršitvi po K 40, 50, 70, 80, 1-, 1-20, 1-59, 2-, 6 kos. kartonu, po velikosti in izvršitvi po K 75, 90, 1-, 1-20. Lameta, angelski lasci, srebrni ali zlati, kuvert K 10, čica za orehe 100 kosov K 20, verižice iz steklenih kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po velikosti kroglic K 90, 95, 1-20, 1-40. Srečice 24 kosov v kartonu K 50, večje 15 kosov v kartonu K 58, držalci za sveče, tucat K 50.

Prosimo zahtevajte katalog.

Božična nagrada. Vsek p. n. kupec, ki od 1. sept. do 30. nov. pisмено nasenkrat naroči za božično nagrado alarmno budilko št. 4345 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa koledar za l. 1908.

Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Podilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravnije se naroča na odrezku poštne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu naročitelju, da naroči, čim le mogoče, blago že pred 15. decembrom, ker pošta po 15. decembru zaradi hudega nalaga ne more dostavljati take hitro, kakor ob navadnem času. Naslavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:

— tvornica ure v Mostu — ces. in kralj. dvorni dobavitelj v Mostu

: JAN KONRAD : št. 1940 na Češkem

Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastonj in poštne prosto.

Išče se gostilna

z morebitno **PRODAJALNICO** mešanega blaga

v najem.

Ponudbe naj se pošiljajo v Vipavo — post-restante št. 4. 2021 2-1

Panorama international

2021 **Pod Trančo 2.** 1-1

Zopetna otvoritev v nedeljo 8. septembra.

Madrid.

Razstavljeno od nedelje 8. do vseh sobote 14. septembra 1907.

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 5

2025 3-1

Za 18 gld. dobi se:

za gospode:

Površnik ali zimski suknja

Sacco obleka

Posebne hlače

Modni telovnik

Za 18 gld. dobi se:

za dame:

Modni paletot ali jopa

Kostum

Pelerino z kapuco

Modno krilo

Bluza

Za 9 gld. dobi se:

za dečke:

Površnik ali zimski suknja

Obleka

Posebne hlače

Čepica

Za 9 gld. dobi se:

za deklice:

Paletot ali jopica

Cela obleka

Pelerino z kapuco

Čepica

Posestvo z gostilno se prodaja.

1994 2
Vpraša se v zalogi Göss, Šiška,

Več dijakov

se sprejme na stanovanje in hrano pri Ani Merješič, Krojaške ulice št. 1 (Ljubljana). Stanovanje je zračno, hrana dobra in tečna. Dijaki so pod strogim nadzorom. 1840 8-8

Vajenca

Išče večja trgovina z mešaním blagom na Dolenjskem.
Ponudbe pod št. 100 na upravništvo „Slovenca“.
1989 10-1

Lepo kmetsko posestvo se pod ugodnimi plačilnimi pogoji prodaja.

Odaljeno je 1½ ure od Ljubljane, obstoječe iz hiše, hleva za 14 glav živine, skednja svinjakov, kozolca (dopler) in posebej, 7 oknov, sadnega vrta, njiv, košenin in gozda, vse v obsegu 50 oralov (johov). — Zelo ugodna prilika za naselitev. Poizve se pri „Županu“ v Hrušici pod Ljubljano.

SODARJI

za sestavo cementnih sodov, se sprejme proti dobri plači. Sostave sodov se izlaha priuče le nekoliko izurjeni ljudje in zasluži izučen delavec vsak dan v akordu 5 kron. Ponudbe na cementarno Laško, Štajersko. 1969 2-2

Učenec

kateri ima veselje do trgovine, se sprejme takoj v pouk. Prednost imajo kmečki fantje v starosti 13-14 let, kateri so dobro dovršili ljudsko šolo. Ponudbe je pošiljati: Rudolf Zorč, Jesenice, Gorenjsko. 1945 3-2

Pekarija

v novo zgrajeni hiši na Selu, občina Moste, blizu nove kemične tovarne se takoj odda. Več se poizve pri E. Predovcu, Ambrožev trg št. 7. 1900

DIJAKE

sprejme na hrano in stanovanje in pod strogo nadzorstvo dobra rodbina. — Kje, se izve v upravništvu „Slovenca“. 1935 3-2

2 srednješolca

iz boljše rodovine se sprejmeta na hrano in stanovanje pod strogim nadzorom pri dobri rodbini. Natančneje se izve v upravništvu „Slovenca“. 1980 3-2

- Lepo - - - stanovanje

z 3 sobami, vrtom in vsemi drugimi pritliklinami se odda za november-termin. — Več se izve v Vrhovčevih ulicah 9, I, nadstrop.

Več gospodičin

se sprejme na stanovanje in hrano pri gospej Papst, Barvarska steza št. 5, v Ljubljani. 1948 3-3

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela v komisijsko zalogo:

- Wolf-Cigale**, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860. 2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—, vez v ¼, usnje K 10.—.
- Wolf-Pleteršnik**, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5. XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena, broš. K 16.—, v ¼, usnjatih vezavah K 22.—.
- Verhovec, I. Professor**, Die wohlöbl. landesfürstl. Hauptstadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Vergangenheit. Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom J. 1745. — 213 strani. K 250. Izborna kulturno-zgodovinsko delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pisateljevi.
- Verhovec, I. profesor**, Dve predavanji o ljubljanskih pokopališčih. Ljubljana 1901. 23 strani, K —60.
- Vrhovec, I. Professor**, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien des Laibacher Stadtarchives. Laibach 1899. — 33 strani. K —60. — Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante Schule zu Reinfritz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani. K —60.
- Schumi, Fr.**, Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain. I. Band. 777-1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana cena. K 250. — II. Band. 1200-1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana cena. K 250.
- Sohumi, Fr.**, Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen, Quellen, Urkunden und Regesten. I. Band. Laibach 1882/3. VIII + 338 strani. Znižana cena. K 250. — II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 250.
- Kos, dr. Fr.**, Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. I. knjiga (1.501-800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—. — II. knjiga (1.801-1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—.
- Sveto pismo** stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega, etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—, vezano K 22.—.
- Kržišnik, Jos.**, Zgodovina horjulske fare. Ljubljana, 1898. — 237 strani. K 160.
- Lavrenčič**, Zgodovina cerkljanske fare. Ljubljana, 1890. — 160 str. K 160.
- Lavtižar, Jos.**, Zgodovina župnij in zvonovi v dekaniji Radolice. Ljubljana, 1897. — 148 strani, karton. K 160. — Cerkev in zvonovi v dekaniji Kranj. Ljubljana 1901. — 312 strani. K 250. — Zgodovina župnij v dekaniji Kranj. I. zv.: Kranj. Ljubljana, 1898. — 50 strani. K —60. — Med romanskimi narodi. Spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice. Ljubljana, 1901. — 211 strani. K —80.
- Novak, Jos.**, Zgodovina brezoviške župnije. Ljubljana, 1907. — 226 strani. K 2.—.
- Verbajc, Anton župnik**, Zgodovina kamnogoriške fare. — K —80.
- Žun, Valent**, Osebna dohodnina. Četrto poglavje zakona z dne 25. okt. 1896, št. 220 drž. zak., o neposrednih osebnih davkih s pojasnili etc. in raznimi vzorci. Kranj, 1905. — 104 strani. K 120.
- Volčič**, župnik, Zgodovina Šmarješke fare na Dolenjskem. 1887. — K 150.
- Mitterutzner-Malovrh**, Slovani v iztočni Pustriški dolini na Tirolskem. 1880. — K —60.
- Rados, Maria Theresia und das Land Krain 1740-1780.** — 1881. K 140.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

- I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez. K 3.—.
- II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob Volgi. K 120, eleg. vez. K 220.
- III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 240, eleg. vez. K 340.
- IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—, eleg. vez. K 420.

Ljudska knjižnica:

1. zvezek: Znamenje štirih. Londonska povest. K —60.
 2. zvezek: Dostal, Darovana. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. K —60.
 3. zvezek: Sienkiewicz, Jernač Zmagovač. Povest. — Achleitner, Med plazovi. K —60.
 5. zvezek: Šenoa, Zadnja kmečka vojska. Zgodovinska povest iz leta 1573. K 160.
 6. zvezek: Finžgar, Gozdarjev sin. Povest. K —20.
 1. in 2. zvezek, vezan v platno, K 180. — 3. in 6. zvezek, vezan v platno, K 140.
- Medved, Ant.**, Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 380, eleg. vez. K 5.—.
- Silvin Sardenko**, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani. K 2.—, eleg. vezan K 320.
- Šašel, Iv.**, Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljubljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo razširila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima posebno knjige slovenskega knjigotrštva, dalje učne knjige za vse šole, kakor tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v knjigotrštvo nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na razpolago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bo de na zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam dojdejo pred tem dnevom, si zabilježimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Zahtevajte brezplačno določil'atev mojega ilustriranega cenika z nad 1000 slikami. — Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame nazaj za popolni znesek. Slika 1/2 nav. velikosti. 611 25

- St. 365 srebrna dam-ska remont. gl. 3-50
- St. 322 srebrna moška remont. 3-50
- St. 337 srebrna s sidro 15 kamnov dvojni plašč 5-— 6-50
- St. 341, srebrna s sidro dvojni plašč 15 kamnov, posebno močna 7-950

Anton Kilsmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Izvoz v vse dežele. Maribor L5., Štajersko.

Ustanovljeno 1862. Telefon št. 584

RUDOLF GERBUTH c. kr. dvor. mašinist

DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 71 na vogalu Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč za vsako porabo od navadne do najfinejših in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emailirane.

Okrogle peči za regulirati od 15 K višje. Sušilnice, plinovne peči, kamini. Želazne peči s pečnicami za 2 ali 3 sobe. Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Patent-vložki za glinaste peči. 1881 18-2

Pozor, trgovci!

Trgovina z mešanim blagom na debelo in drobno

z letnim prometom K 80.000 blizu Ljubljane tik farne cerkve se odda pod ugodnimi pogoji v najem. 1963 Ponudbe naj se pošiljajo pod šifro: G. M. L. na upravništvo „Slovenca“.

Lepo posestvo

s krasno novo hišo, hlevom, drvarnico, vodnjakom, 3 orale zemljišča, katero je deloma s sadnim drevjem in trtami nasajeno, tik okrajne ceste in 5 minut od velike železniške postaje Grobelno oddaljeno, kjer se nahaja tudi trgovina z mešanim blagom, se takoj brez obrti ali pa z obrtjo pod ugodnimi pogoji za K 13.600 prodaja. Več pove Ivan Zupanc, posestnik v Grobelnem 37, Štajersko. 1773

GOSTILNA

v ljubljanski okolici se odda na račun stranki, ki bi imel mož tudi kako obrt ali postranski zaslužek, ali kaki šivilji ali vdovi. Naslov pove upravništvo lista. 1967 2-2

*Naj laže majhen sem močie!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil.
Ker sem Kathreinerjevo kavo pil.*

Pristna samo
v izvornih zavojih
z imenom
Kathreiner.

Nihče naj bi ne pil
močno razburjajoče
zrnat kave nemešane!

**Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava**

sama se je obnesla za
najokusnejšo primes,
ki lahko
prebavna,
redilna in
krvotvorna
speši zdravje.

Otroke
bi bilo samo
še navajati
Kathreinerjevo
kavo.

3 letno pismeno jam-
stvo! Brez konku-
rence v kakovosti!

5 kron!

Prva švicarska
sistem Roskopf pa-
tent remont. ura s
sidro z masivnim
solidnim antima-
gnetičkim kolesjem
na sidro, pristno
emaliranim kazališčem
(ne papirnato) z var-
stveno ploombo za-
varovano pristno ni-
kelnastim okovom.
Šanir-pokrovom čez
kolesje, 36 ur idoča
(ne samo 12 ur) z okra-
šenimi in pozlačenimi
kazalci, natančno re-
gulirana, s 3 letnim pi-
smenim jamstvom, ko-
mad K 5—, 3 komadi
K 14—, s sekundnim kazalcem K 6—, 3 kom. K 17—,
v pristno srebrnem okovu brez sekundnega kazalca
K 10-50, 3 kom. K 28—, s sekundnim kazalcem
K 13-50, 3 kom. K 38—.

Zamena dovoljena ali pa se vrne denar brez
odbitka.

Razpošilja po povzetju 1166 20-15
prva tovarna ur **Hanns Konrad**
c. in kr. dvorni založnik
v Mostu (Brux) št. 1157 (Češko).
Odlikovan s c. kr. avstr. drž. orlom, zlatimi in sre-
brnimi razstavnimi svetinjami. — Ustanovlj. 1887.
Bogato ilustr. ceniki s nad 3000 slikami se na sa-
heto pošljejo gratis in franko.

Harmonij
še nov, se radi preselitve poceni proda
Več se izve na Dolenjski cesti 8.
1995 3-1

**Sprejme se spretna
knjigoveška delavka.**
2006-3-1 Poizve se v upravništvu.

**Najbogatejšo zalogo in najrazno-
2005 52-1 vrstnejšo izbiro**
klavirjev in harmonijev ima
Alojzij Kraczmér
izdelovalec klavirjev in sodno za-
prišeženi zvedenec
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.

Vedno so v za-
logi preigrani pa
brezhibni klavirji.
Prevzamem ubira-
nje in popraviljanje
vseh sistemov.
Glavno zastop-
stvo dvornih firm
L. Bösendorfer na
Dunaju, Gebrüder Stigl na Dunaju, August Förster
v Lübbau, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri-
meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja
izposojevalnina. — Delna plačila.

Razglas.

Na o. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se bodo vršile sprejemne skušnje

za prvi razred

dne 16. septembra dopoldne.

Učenci, ki žele biti sprejeti v prvi razred, se morajo oglasiti

dne 15. septembra dopoldne

pri gimnazijskem ravnateljstvu ter s seboj prinesiti krstni list in šolsko naznanilo.
V II.—VIII. razred se bodo učenci sprejemali

dne 16. septembra od 8.—12. ure.

Šolsko leto 1907/08 se začne **dne 18. septembra** s slovesno službo božjo

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju
dne 4. septembra 1907. 1999

Išče se priden, pošten in pobožen

HLAPEC

bodisi mladenič, bodisi vdovec, za žup-
nika v Istri. Imel bi na skrbi kravo in
konja. Plačilo po dogovoru. Več pove iz
prijaznosti upravn. „Slovenca“. 1987 3-3

Izobražena oseba v Gorici sprejme na hrano
2 učenca

Skrb za učenje, zdravje in obleko. Vestno nadzor-
stvo. Instrukcija iz vseh predmetov. Z ačno stano-
vanje, boljša hrana z vinom. **Antenija Torkar,**
Gorica, Travniki 24, III. nadst. 2000 3-1

MEŠARSKI VAJENEC

ki bi imel veselje do mesarske obrti, pošten
in priden, se sprejme. Kje, pove iz prijaz-
nosti upravništvo tega lista. 1968 5

Gospodinja se sprejme.

Vpraša naj se v trgovski šoli gosp. Mahra
v Ljubljani. 2009 3-1

2 gospodični

se sprejmete 2019 2-1
na hrano in stanovanje.
Več pove uprav. „Slovenca“.

Izkušen stavb. mojster prevzame poceni
napravo načrtov

za stavbe na deželi ter v manjših mestnih
občinah. 1970 2-1
Vprašanje pod „načrte“ na „Slovenca“.

Pozor sedlarji!

V Kranju se nudi dobroizurjenemu
sedlarskemu in lakirarskemu
pomočniku lepa prilika za
samostojnost.

Zakonska dvojica brez otrok
želi sprejeti eno pošteno 12 do 14 let staro
deklico za svojo.

Ponudbe se prosi pošiljati na „M. B.“ v Ljub-
ljani, glavne poste restante. 2007 3-1

Oznanilo.

Na o. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani se prične
šolsko leto za oddelke: šola za obdelovanje lesa, šola za umetno
vezenje in čipkarstvo, javna risarska šola za mojstre in po-
močnike, javna risarska šola za dame

dne 19. septembra 1907.

Na novo vstopajoči učenci in učenke se morajo v spremstvu starišev ali njih
namestnikov zgledati v ravnateljevi pisarni (Stari trg 34, Zatiški dvorec)

dne 16. ali 17. septembra

dopoldne od 9. do 12. ure ali popoldne od 3. do 5. ure.

Šola za obdelovanje lesa ima **dveletni pripravljalni tečaj** za dečke
stoječe še v ljudsko-šolski obveznosti. Tečaj pripravlja za vstop v strokovne oddelke
(mizarstvo, strugarstvo, rezbarstvo in kiparstvo) ali pa za vstop v katerikoli obrt; v tem
slučaju **nadomešča spodnje razrede nižje realke.**

Zimski kurzi za stavbne obrtnike (zidarje, tesarje in kamnoseke)
se otvorijo do 3. novembra. Vpisovanje se vrši zadnje 14 dni pred pričetkom kurza.
Vsak kurz traja 3 zimske semestre. Namen tem oddelkom je pripravljati obiskovalce za
zakonito predpisani mojstrski izpit v navedenih stavbnih strokah.

Sprejemni pogoji: **I. na šoli za obdelovanje lesa:**

A) V pripravljalni tečaj: I. letnik: Dovoljena ljudska šola in starost 12 let (do 31. de-
cembra 1907). II. letnik: Znanje učne tvarine I. letnika in starost 13 let (do 31. de-
cembra 1907.)

B) V strokovne oddelke: Dovoljena pripravljalni tečaj ali meščanska šola ali pa 3 raz-
red srednje šole (neugodni redi iz latinščine in grščine se ne vpoštevajo); sta-
rost 14 let (do 31. decembra 1907.)

II. na šoli za umetno vezenje in čipkarstvo: Dovoljena ljudska
šola in starost 14 let, izjemoma že 12 let (do 31. decembra 1907.)

III. va obeh javnih risarskih šolah se sprejemajo učenci in učenke
celo šolsko leto, kolikor to dopuščajo prostori.

IV. V zimske kurze za stavbne obrtnike se sprejemajo obisko-
valci, ki imajo učni list dotične stavbne obrti in so stari najmanj 18 let. 1966 3-1

V Ljubljani, dne 1. septembra 1907.

C. kr. ravnateljstvo.

Velikanske kunce

(domače zajace) plemenske in mladice, bel-
gijske in francoske pasme, ter one, ki so nastali
vsled križanja teh pasem, oddaja po najnižjih cenah

5-3 Rudolf Löwy v Središču (Sp. Štajer.) 1804

*Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neshljivo pocenilo naj se obrnejo
na **Simona Kmetelca**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakovrstnu Pojasnila daje se brezplačno.*

Zaradi odpotovanja se proda lepa

sobna oprava

in kuhinjsko orodje Poljanska
cesta 19/II. 1997 2-1

Sprejemem

takoj v trajno delo dobro izurjenega

kjučavničarskega pomočnika

proti dobri plači.

Jakob Preželj, ključavničar in monter
v Rudolfovem. 2015 2-1

Pošten, priden, ročen 19.9 11

**mesarski
pomočnik**

kaferi se na razsekavanje dobro raz-
ume, kakor tudi pri feletih in pre-
šičih vsega dela vajen

se sprejme s 1. oktobrom.

Kje, pove iz prijaznosti upravništvo
tega lista.

Dve gospodični

se sprejmeta na hrano in stanovanje. Na
razpolago je tudi glasovir.

Gosposke ulice št. 4. I. nadst.
2031 desno. (2-1)

Pošten, vsestr. zanesljiv kmet.

mladenič

vešč slovenskega in nemškega jezika v govoru in
pisavi, išče kako zaupno službo pri večjem gospo-
darstvu. Šel bi tudi za gozdarskega praktikanta.
Pismene ponudbe pod „**Mladenič**“ poste re-
stante Vrba, Koroško. 2008 2-1

Enonadstropna hiša

se proda na Jesenicah na Gorenjskem, poleg
župne cerkve. Pripravna je za vsako obrt!

Natančneje se izve pri **Franu Rabiču**
na Jesenicah št. 105 (Gorenj-
sko.) 2016 (3-1)

Zelo dobro vpeljana

žganjekuharija

v bližini Ljubljane, z mnogo odjemalci se
radi rodbinskih razmer takoj ugodno
proda. Denarja je potreba 12-20.000 fl.
Ponudbe pod „Priloga 224“ na
upravo „Slovenca“. 1838

Seb. Unterhuber

Ustanovljeno 1870.

lastnik **Fr. Benque**

Ustanovljeno 1870.

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov,
podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov

Telefon št. 237

priporoča se

Telefon št. 237.

v izvršitev vseh kamnoseških del in umetnega kamenja (v različnih imitacijah) kakor: posamezne dele za
fasade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po naročilu narejene z železno sestavo cementne cevi
(rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov itd.; plošče iz cementa (Metallique), preproste in z raznimi vzorci za
tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzetje betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta.
Portlandcement in Romancement iz Weissenbacha — Proračuni zastoj in poštne prosto. 1179 30-9

Naznanilo.

Na o. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice šte. 10) se prične šolsko leto 1907/8 s slovesno službo božjo

dne 18. septembra 1907.

Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisovali za prvi razred dne 15. septembra, za vse druge razrede dne 16. septembra od 9. do 12. ure.

Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dne 17. septembra dopoldne.

Natančnejši pojasnila se nahajajo v razglasu v šolskem poslopju. Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 28. avgusta 1894. l., šte. 2854, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji sprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira. vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije.

V Ljubljani, dne 31. avgusta 1907.

C. kr. moško in žensko učiteljske v Ljubljani.

1920 2-2

Razglas.

A) Vpisovanje v I. razred deške in dekliške vadnice je v soboto, dne 14. septembra

od 8. do 10. ure, v otroški vrte ter v II., III. in IV. razred obeh vadnic v ponedeljek, dne 16. septembra

od 8. do 10. ure v dotičnih učnih sobah.

B) Ker ni več prostora, ne bo v začetku šolskega leta 1907/8 sprejemnega izpita za I. letnik moškega in ženskega učiteljskega.

C) Gojenci in gojenke, ki so bili sprejeti meseca julija v I. letnik in dozdanji gojenci II., III. in IV. letnika se zglase

v ponedeljek, dne 16. septembra

in sicer gojenci ob 2. uri, gojenke ob 4. uri.

Ponavljalni izpiti so v ponedeljek, 16. in v torek, 17. septembra. Na žensko učiteljske se gojenke na novo ne sprejemajo, ker ni prostora.

Šolsko leto 1907/8 se prične v sredo, dne 18. sept. s slovesno sv. mašo.

Ravnateljstvo c. kr. moškega in ženskega učiteljske v Ljubljani.

Franco Keber
urar in trgovec z zlatino in srebrnino
Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.
Zahtevajte veliki najnovejši cenik, ki ga vsak dan razpošiljam brezplačno in poštne prosto.

62-41 2636

Anton Drukar mizar,
Kranj, šte. 56

priporoča sl. p. n. občinstvu **svojo zalogo raznovrstne hišne oprave**

iz mehkega in trdega lesa.

Usoja si tudi sl. p. n. občinstvu naznaniti, da je **otvoril za mesto Kranj in okolico nov pogrebni zavod,** kjer bo imel vedno na razpolago vsako vrstne potrebščine za mrtvaške odre od najbolj priprostitih do najfinejših, kakor tudi kovinske krste, ter vse v to stroko spadajoče potrebščine po **najnižjih cenah.**

1916 6-4

Odlikovan z zlatim služnim križcem s kreno.

C. kr. priv. prva češka

Ustanovljeno 1869.
3-5 letno jamstvo.

orgelj in harmonijev

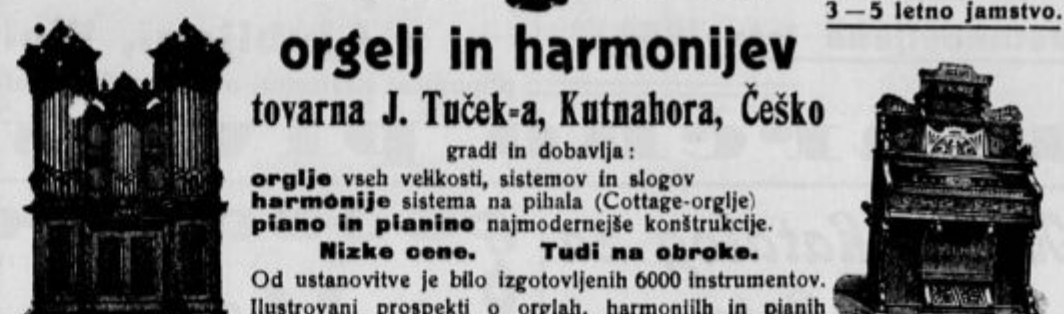
tovarna J. Tuček-a, Kutnaha, Češko

gradi in dobavlja:

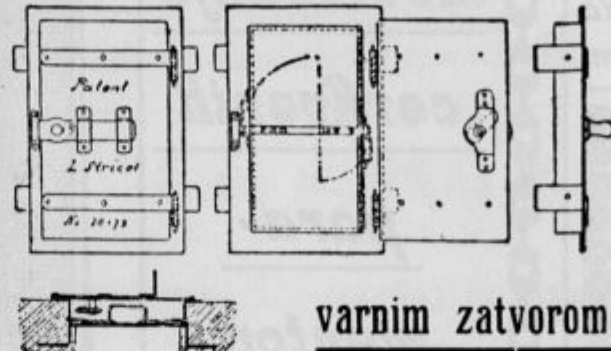
orglje vseh velikosti, sistemov in slogov
harmonije sistema na pihala (Cottage-orglje)
piano in pianino najmodernejše konstrukcije.

Nizke cene. Tudi na obroke.

Od ustanovitve je bilo izgotovljenih 6000 instrumentov.
Ilustrovani prospekti o orglah, harmonijah in pianih zastoj in franko. 912 26-19

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje!!

Proti sajam in prahu popolnoma varno zaprt dimnik, kjer je tudi vsaka nevarnost po ognju izključena, omogočujejo samo

patentna dimniška dvojna vrata s trojnatim proti ognju

varnim zatvorom.

(C. kr. avstr. patent šte. 20.175 od 1. junija 1906.)

Konstrukcija teh dimniških vrat, ki se lahko daje vstaviti v novih ali pa že v starih poslopih so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dimniškim vratom. prednost pred vsemi drugimi — Pojasnila daje

1805 7-2

L. Stricel, dimnikarski mojster.

Patentna vrata se dobivajo v železnih trgovinah gg. **Golob**, Wolfove ulice. **Golob**, Mestni trg. **Nagy**, Vodnikov trg. **Sušnik**, Zaloška cesta. **Stupica**, Marije Terezije cesta in Križevniški trg. **Schneider-Verovšek**, Dunajska cesta — Naročila sprejema tudi **L. Stricel**.

Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po pat. zakonu.

Stanje hranilnih vlog:
23 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 800.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovih ulicah šte. 3,
v lastni hiši, (poprej na Mestnem trgu zraven rotovža),

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih **obrestuje po 4 0/0** ter pripisuje nevzdržene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posojuje se na zemljišča po 4 3/4 0/0 na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5 0/0 izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6 0/0 izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

12 12-9

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica: **K 2.000.000.**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2 : : :

obrestuje

vloge na knjižice in v tekočem računu od dne vloge do 4 1/2 0/0.

Rentni davek plača banka sama.

Sprejema zglašila za subskripcijo deležev snuječe se »Hotelske družbe z omenjeno zavezo Triglav« po kron 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond: **K 200.000.**

Prva domača slovenska pivovarna **G. Auerjevih dedičev**

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

Štev. telefona 210.

2469 150-35

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Ročni katalog za katehete

1939 3-3

s Ročedarjem za l. 1907-8 za 250, 350, 450 in po zahtevi tudi za več učencev za ceno št. 1-50, 1-70, 1-90 in višje, po pošti 10 do 20 vinarjev več, je izdala tiskarna D. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Tovarna

za

stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, pošta Borovnica, Kranjsko,

izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastopnik in franko.

Iščem za takoj pomočnika za mesarsko obrt

iz poštene hiše.

Ivan Zrimec, gostilničar in mesar, posestnik

Bled 56. 1988 2-2

Steckenpferd-lilijskomlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečlin n. L.

je in ostane glasom vsak dan došlih pri-
znanic naj uspešnejše vseh medicinal-
nih mil proti mazuljem kakor tudi v dosegu
in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate
polti. — Dobiva se po 80 vin. komad v vseh
lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah
mila in brivnicah. 434 50-26

Slovila, moderno urejena
tovarna

G. SKRBIC

Zagreb, Ilica 40

priporoča svoje obče poznate solidne in cene

žaluzije, lesene in
platnene rolete, le-
sene in železne za-
tvornice za izlozbe
in prodajalne,

ter prosi, naj slavno p. n.
občinstvo obrača vedno
večjo pozornost na to so-
lidno tovarno.

Ceniki in proračuni na
zahtevo zastopnik.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša).

se priporoča pred. duhovščini za

izdelovanje

cerkvenih

para-
mentov.

Izdeluje cele ornate
kazule v vseh liturgičnih
barvah, pluvijale, obha-
jilne burke, stole in vse
za službo božjo potrebne
stvari, priporoča in najfinje,
kakor se glasi naročilo, v
svilnatem in slatem vese-
nju. — Izdeluje tudi
bandera in baldahine
ter izvršuje vsakovrstno
cerkveno perilo iz
pristnega platna. Vporablja
samo dobre blage, cene po
mogočnosti nizke, zagotavlja
trpežno, vestno delo in hitro
postrežbo. Prenovljenje sta-
rih paramentov tudi zado-
voljno prevzame.

Ustanovljena
l. 1888.

Tovarna pečij.

Ustanovljena
l. 1888.

založnik zveze ces.
kralj.

avstrijskih državnih
uradnikov.

ALOJZIJ VEČAJ

LJUBLJANA. — Trnovo Opekarska cesta, Veliki stradan šte. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom, častiti duhovščini in sl. občinstvu svojo ve-
liko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prežanih in poljubno barvanih
do najpriprostejših

prstenih pečij 1181 26-10

različnih vzorcev kakor ranaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi šte-
dlinike in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v
svoji stroki popolnoma izvežban Ceniki na zahtevo brezplačno in franko.

OTTO DANIELEK SE VITALE

I. južnoštajerska kamnoseška industrijska družba Celje

Nove ulice šte. 11.

1044 26-1

Lastniki: Robert Diehl, Ant. Kolenc, Fr. Strupi.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. Podobarski
atelije. Izvrševanje vseh stavbenih del kakor: stopnjic, podbojev, fasad, nastavkov
itd. iz različnih kamenov in cementa.

**Špeciialna delavnica in podobarski atelije za umetna cer-
kvena dela** kakor: altarjev, prižnic, obhajilnih miz, krstnih in kropilnih
karnov itd.

Tlakovanje cerkva, dvoran, in hodnikov s samotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje

pohištenih plošč iz
različnih ter najbolj
idolih marmornih
vrst v vseh oblikah

Mnogobrojna za-
loga grobnih
spomenikov

iz različnih
marmornih vrst
granitov in sijenitov
po raznovrstnih
narisih in po
najnižjih cenah.

Načrtovanje

zidanih ali betoni-
ranih rodbinskih
rakev (grobišč)

Popravljanja
spomenikov ter
udelavljanja napisov
v isto

Brušenje, poliranje
in struganje kamena
s stroji

Strokovno
dovršene risbe in
načrte kakor tudi
proračune na zahte-
vanje brezplačno

Ne kupite nobene ure

dokler niste prejeli mojega velikega cenika

gld.	gld.	gld.	gld.
1-50	3-50	5-50	10-50
nikel. Roskopf uro . . .	gld. 1-50	z dvojnimi pokrovom . . .	3-50
z 3 sreb.	5-50	plask. jeklene ure . . .	3-50
prave Roskopf - patent . . .	3-50	prave „Omega“	3-50
srebr. oklepne verižice . . .	1-50	14karatne zlate ure . . .	8-50
14karatni zlati prstan . . .	10-50	14karatne zlate verižice . . .	10-50
stenske ure 70 cm	3-50	z bitjem liki zvonu . . .	5-50
z godbo	6-50	z kukavico	2-50
kuhinjske ure	2-50	budilke	1-50
budilke ponoči svetle . . .	1-50	budilke z bitjem in . . .	2-50
zvoncem	1-50	zvoncem liki zvonu . . .	2-50

Triletno pisarno jamstvo za neprimerno denar nazaj.
Razpošilja po povzetju urar, zapriženi sodni cenilec
Maks Böhmel, Dunaj, VI. Aargartenstr. 21
(v lastni hiši). Zahtevajte moj cenik
z 3000 slikami zastoj in poštne prosto 788 59-7

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14

Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904.

Odlikovan z zlato kolajno in križcem v
Londonu 1905.

se priporoča pred. duhovščini **duhovniške obleke**
izdelovanje vsakovrstne
iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko **izgotovljene obleke**.
svojo zalogo
posebno na havelke v največji izbiri po najnižjih
cenah.
Dobavitelj uniform avstrijskega društva šolskih uradnikov.

Fotografični zavod Julij Müller

ustanovljen v letu 1870

uljudno naznanja svo-
jim cenj. odjemalcem,
da ostane do 1. nov. za
nove posnetke radi pre-
zidave in razširjenja, za-
prt; pač pa se spreje-
majo poznejša in druga
naročila v poslopu
„Hotela Lloyd“ na-
sproti „Hotel Uniona“.

1754 7

VZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 ————— registrovana zadruga z omejenim poroštvom ————— Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak
delavnik od 9. do 12. ure

po 4 3/4 0

to je. daje za 200 kron
9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama ————— Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52-1 Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik.

Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.

KLOBASE

domače, krvave, riževe in mesene, kakor
tudi letošnji **mošt**, je dobiti v **ne-
deljo, dne 8. septembra**, edinole
v gostilni

Ludvika Kotnika na Opekarski cesti šte. 26.

Istotam se točijo izborna naravna vina, za kar se jamči, in se postreže z
vsakovrstnimi mrzlimi in gorkimi jedili. Cene primerne, postrežba točna.
Na razpolago je velik senčnat, sadni vrt.

Za obilen obisk se priporoča

Ludvik Kotnik, gostilničar.

1903 2-2

Naznanilo.

St. 192.

1839 3-3

Na meščanski šoli v Krškem in ž njo združenem enoletnem
tečaju se začne šolsko leto

dne 16. septembra 1907.

Vpisovanje se vrši dne 14. in 15. septembra.

Učenci naj pridejo, ako le mogoče v spremstvu svojih staršev ali
njihovih namestnikov in naj prineso seboj zadnje šolsko naznanilo (šolsko
spričevalo) in krstni list.

Pogoje za sprejem je dobiti pri ravnateljstvu.

Ravnateljstvo meščanske šole v Krškem
dne 15. avgusta 1907.

1780 20-4

FRAN ŠEVČIK

puškar v Ljubljani,
Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko za-
logo vsakovrstnih, najbolj fino na-
rejenih **pušk**, posebno lahke
trocevke in puške za šibre z jekle-
nimi cevi (Böhlerstahl). Tudi velika
zaloga samokresov, lovskih potreb-
ščin in nabojev po najnižji ceni. —
Popravki se izvršujejo točno, zanesljivo in ceno.
Ceniki na zahtevo zastoj.

! Povodom začetka šole !

priporočam za dečke: srajce, spodnje hlače, majice, no-
ramnice, kravate, žepne rute, rokovice, čepice, milo, kartačke za
obleko glave in zobe. ~~~~~

priporočam za deklice: srajce, hlače, spodnja krila, pred-
pasnike, nogovice, rokovice, ma-
jice, podveze, žepne rute, športne čepice, trakove, pasove, kravate,
ovratnike, moderce, torbice, glavnike, kartačke in milo. ~~~~~

Modna trgovina P. Magdič, Ljubljana Prešernove ul. 7

1975 5-2

1976 3-2

Razpis.

Za zgradbo

dovozne ceste k postaji nad Vrdom

v cestnem okraju **Vrhnika** na **38.500 kron** proračunjena dela in dobave se bodo
oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v
odstotkih na enotne cene proračuna naj se predlože do

17. sept. t. l. ob 12. uri opoldne

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za jedno krono, doposlati je za-
pečatene z nadpisom: „Ponudba za prevzete gradbe dovozne ceste k postaji Vrd“.

Ponudbi mora biti dodana izrečna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje
po vsej vsebini in da se jim brezpogojno vkloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 50% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupi-
larnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne gledé na višino po-
nudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled pri županstvu na Vrhniki.

Deželni odbor kranjski.

Ljudska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Celju

posluje v svoji uradnici **na Glavnem trgu št. 5, I. nadstropje, od**
1. septembra t. l. — Hranilne vloge sprejema tudi od nečlanov in jih takoj

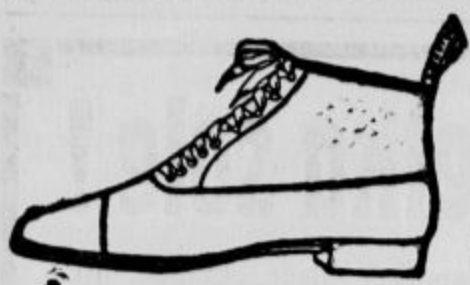
obrestuje s $4\frac{1}{2}\%$ obrestmi

ter plačuje rentni davek sama. — Posojila daje na posestva, ki nudijo pupilarno
varnost proti 5%, na zemljišča in poroke proti $5\frac{1}{2}\%$ in na osebni kredit proti 6% ob-
restovanju na dolžna pisma in menice. — **Navadna zavarovanja posojil oskrbi**
sama proti povrnitvi gotovih stroškov. — Uradni dan je vsak torek in
petek od 8. do 12. ure dopoldne.

Pojasnila glede posojil se dajejo vsak dan razun nedelje med navadnimi uradnimi urami, t. j. od 8—12 dop.
in od 3—6 pop. — Za pismena pojasnila naj se priloži 20 v. za navadno, oziroma 45 v. za priporočeno pismo.

Načelstvo.

2001 3-1

Prva in največja zaloga na Kranjskem FRAN SZANTNER

v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 4

dobavlja kot znano **najboljše čevlje.**

Pri naročilih zadostuje pred. številka.

Zunanja naročila proti povzetju.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

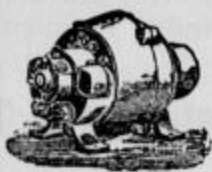
Neprilečni izdelki se zamenjajo.

Pred. šte. 361. Usnje za voščanje s
močnimi podplati K 9-50.
Pred. šte. 361 1/2. Boxcalf s angleškimi
podplati K 12-50.

Pred. šte. 690. Irhovina s živanimi
podplati K 6-—
Pred. šte. 720. Isti iz lakovine K 6-30.

Pred. šte. 747. Cheorette s živanimi
podplati K 9-—
Pred. šte. 745. Glasgow Cheorette s
močnimi podplati K 11-—
Pred. šte. 553. Sabakid K. 10-20
567 1/2. Boxcalf K 12-—
610. Lakovina K 12-—
(1323 19)

Naprave za električno luč in gonilno moč

Proračuni za naprave v vsakem obsegu se radevolje
izdeljujejo.

Tehniški in elektrotehniški biro

Louis Patz & Co. Dunaj

860 26-10

VII.12., Kirchengasse 43.

FILIP LAZAR,

mizarski mojster, Jesenice, Gorenjsko

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo

veliko zalogo

hišne oprave

Iz mehkega in trdega lesa. **vsakovrstnih stolov, miz,**
madracov in žimnic. — V zalogi imam veliko izbero

krst (mrtvaški trug)

od najpreprosteje do najfineje in pa po **najnižjih cenah**
brez konkurence!

832 11

Naznanilo :: ::

Podpisana usojata si slav. občinstvu vljudno
naznaniti, da se njuna

pisarna za sprejemanje lepakov naročila za snaženje stanovanj,

tudi s strojem Vacuum Cleaner, nahaja v

Gospodski ulici št. 3.

Na razpolago za plakatovanje je **70 desk**
na najživahnejših prostorih v mestu. *********
Za točno in vestno izvršilo po zmernih cenah
jamčita in se priporočata za mnogobrojna
naročila

Matelič Peter :: :: Perdan Fran

1984 2-2

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti **duhovščini** in cerkvenim
predstojništvom kakor p. n. **občinstvu** za pre-
vzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za **steklarstvo** v **figuralni** in **navadni orna-**
mentiki, **stavnbo** ter **portalno steklarstvo**
kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v
najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber **steklenega** in **porce-**
lanastega blaga vsake vrste, **svetilnik**, **zrcal**, **okvirov**, **po-**
dob, **izdelovanje okvirov** za **podobe** itd. 1731 52-11

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. **odjemalcem** v **ogled.**

Stavbno, umetno in konstruk-
cijsko ključavničarstvo.

Hidraulične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.

LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov: **žično omrežje** na **strop**, **obhajilne mize**, **ograje** na **mirovdvoru**
obhajilne omrežje, **večna vrata**, **balkoni**, **verande**, **stolpne križe**, **štedilnike**, **strela-**
vođe, **železna okna**, **železne stole** itd.

Specijaliteta: **valjčoni zastori** in **solončne plahte** po najnovejšem sistemu s **samodvigalnimi**
operami brez vijakov. 1509 52-59

Najkrajša in najcenejša vožnja Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New York

je **proga**

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kronland“,
„Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri
vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo
med Antwerpenom in New Yorkom, so **snažnost**,
izborna hrana, **vljudna postrežba** in **spalnice**, po
nevem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb,
za vsakega potnika eminentnega pomena, in
traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na
mesec **vožnjo čez Kanado**, katera pa je
izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej šte. 26, od juž-
nega kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“. 320 14-28

Ustanovljeno l. 1842.

Slikarja napisov

Stavb. in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih
barv v tubah za akadem. slikarje.

Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir:

Miklošičeva cesta št. 6

Telefon 154.

Delavnica:

Igriške ulice št. 8

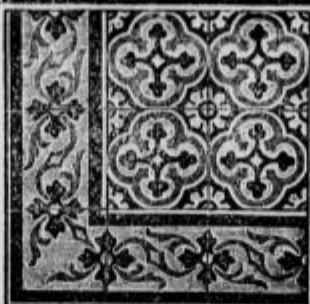
Ustanovljeno l. 1842.

Zaloga čopčev za pleskarje, sil-
karje in zidarje, **štedilnega mazila**
za **hrastove pode**, **karbolineja** itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa
v najino stroko spadajoča dela v mestu
in na deželi kot priznana rečno in fino
po najnižjih cenah. 765 52-20

Slavnim oestnim odborom in županstvom priporočam **zalogo cementnih ovi** (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm svetlobe) za napravo vodotokov, vodovodov itd., milne in kilometrske kamne po jako ugodnih cenah.

Preč. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom nudimo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakristije, veže, huhinje in hodnike, krasne **mozaik plošče** v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih po K 3—5 za 1 m²

Izdelujem tudi brušene in polirane „marmornate mozaik plošče“, ki prekašajo v lepoti vse druge tlakove, m² po K 6—12. Tritoar krog cerkvenega zidu (K 3 za m²) zabranja vlago v cerkvah. — Izdelujem tudi raznovrstne stopnice, podboje, oklepe za okna, krasne križe poljubne velikosti z vdelanim železjem za na pokopališča iz imitiranega granita in marmorja, grobne spomenike in okvirje, korita za živino in drugo cementno blago.

Proračuni zastoj in franko. Geniki in vzorci na zahtevo.

Pri nakupovanju
= suknenega =
in manufakturnega
blaga =
se opozarja na trdke

HUGO IHL

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 4.

811 68-28

Velika zaloga
suknenih ostankov.

Josip Ferenčak,
trgovec v Brežicah

1986 2—2

naznanja slavnemu občinstvu, da je

prevzel trgovino gosp. Josipa Zevnika

z dnem 1. avgusta t. l.; priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega in špecerijskega blaga, porcelana, stekla, usnja i. t. d. po najnižjih cenah, jamči za zanesljivo dobro blago in za točno postrežbo, ter se priporoča za mnogobrojni obisk.

Mladenich

1947 3—3

v starosti 20—24 let, zmožen slov. in nemškega jezika ter izvežban tudi v vrtnarskih poslih, se sprejme takoj kot

grajski sluga.

Plača K 40. prosto stanovanje, kurjava in svečava, ter ob prisotnosti gospode tudi prosta hrana.

Prošnje na upravo graščine **barona Borna pri Sv. Ani** na Gorenjskem.

Lepa stanovanja

z 1, 2 ali 3 sobami s pripadki v novo zgrajenih hišah na Selu pri Ljubljani blizu električne postaje se oddajo v najem takoj ali za pozneje.

1899

Več se poizve pri E. Predoviču, Ambrožev trg.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,
cilindre in čepice

v najnovejših faconah in v velikih izberah

priporoča 112 52—28

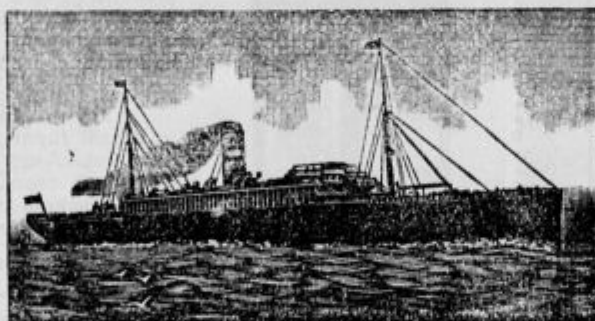
Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Vedno napreji!
je moje stalno načelo. Velede posebnih ugodnosti pri izdelovanju perila morem v najkrajšem času in najceneje izvršiti cenjena naročila za
perilo za dame, gospode in otroke,
kakor tudi
posteljno perilo.
Častite dame naj se izvojiijo s poskusnim nakupom prepricati o krasni izvršitvi in izredni ceni mojega perila, in uverjen sem, da bodo oskrbele tudi nadaljnje potrebe v moji trgovini.
Koder pa se izdeluje perilo doma, priporočam svoje dobro
platno in bombaževino
dalje švicarske vezenine, namizne prte, srtke, garniture za kavo, brisače, robce, nogavice, šoke itd. po najnižji ceni.
Z veselošpoštovanjem
ANTON ŠARC,
špecialna trgovina za perilo ter opreme za neveste, Sv. Petra cesta št. 8.
Štavnica: Sv. Petra nasp. 7.
Pralnica in sušilnica: Kolodvorske ulice 8.

Vedno napreji!

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

71 52—47

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Postavbo zavarovano.

Vaako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je

Thierryjev balzam

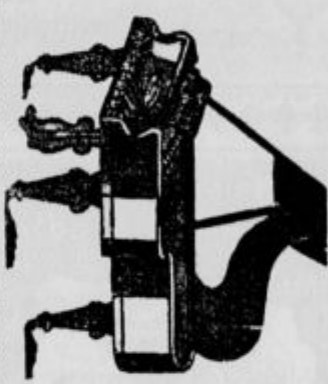
z zeleno znamko „redovnica“.

Cena 19 majhnih ali 8 dvojnatihi steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.— se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domaći srodstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši. Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradu pri Rogoški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah. 86 52—

Prida kronjska tovarna za glasovirje
Hitlerjeve ul. 5
Ljubljana blizu Gradšča
Rudolfa A. Warbinek
priporoča
svoje izborne za vsa podneba solidno zgrajene pianine, glasovirje in harmonije tudi samojgrane proti gotovni plačilu na obroke ali v najem.

Trgovina z oblačilnim blagom!
Marija Rovšek,

Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 35 nasproti „Tišlerjeve gostilne“. Največja zaloga izgotovljenih oblek, zimskih sukenj in havelokov domačega izdelka. — Velika izber klobukov, kovčegov, dežnikov, čevljev, perila in raznega drugega blaga. — Ker dobivam blago naravnost iz tovarn, mi je mogoče postreči z najboljšim in svežim blagom po najnižjih cenah. Priporočam se prav topla preč. duhovščini, p. n. občinstvu iz mesta in iz dežele, posebno vsem potnikom, ki odhajate v Ameriko ali prihajate nazaj. — Predno si nakupite obleko, ogledajte si mojo zalogo in prepričali se bode, da prodajam najboljšo blago po zelo nizkih cenah brez konkurence. Z veselošpoštovanjem 2519 52—40

Marija Rovšek, trgovka, Kolodvorske ul. 35, nasproti „Tišlerjeve gostilne“

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 71

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

● Dobi se tudi kraj po životni meri. ●

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta št. 19.

v Ljubljani

Medjatova hiša.

zavaruje

1. Proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke.
2. proti prelomu zvonove in
3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam.

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!

Skrilj-Eternit

asbestni cementni škrilj
Eternit tovarne
LUDWIG HATSCHKE

Najboljša streha sedanosti. Varna pred ognjem in viharji, kljubuje vsem vremenskim vplivom, ne potrebuje poprav, je lahka, lična in ceno. **Najdalekosežnejše poročstvo.** Spričevala prve vrste. Zahtevajte vzorce in prospekte! — Glavno zastopstvo za južne pokrajine: Delniška družba tvornice portlant cementa Dovje in v Trstu, via Geppa 2. — Vprašanja naj se naslavljajo na založnika **Teodorja Korn**, krovnca in kleparskega mojstra v Ljubljani, kjer se izvršujejo tudi **strelovodne naprave, kleparska in krovna dela** z različnimi materialijami. Zaloga in zastopstvo v Novem mestu Jos. Košiček.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih osirijo na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih trdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižje ceno, sateruje, da bode hvaležna tudi za najmanjšo naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 2803 26-30

Ana Hofbauer,

Imojteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Na svetovni razstavi v St. Louis 1904
najvišja odlika „Grand Prix“

Globus-

čistilni ekstrakt
čisti boljše kakor
vsako drugo kovinsko čistilo

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja
dni 6 dni

izvrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

„Amerika“ 24.000 ton
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton
toraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik:
Fr. Seunig,
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Na noge!

Na noge!

Na noge!

Nekaj novega za prešičerejce!

Jako fina 1946 3

krma za pitanje prašičev

se dobi v vrečah po 50 kg à 9-50 K pri

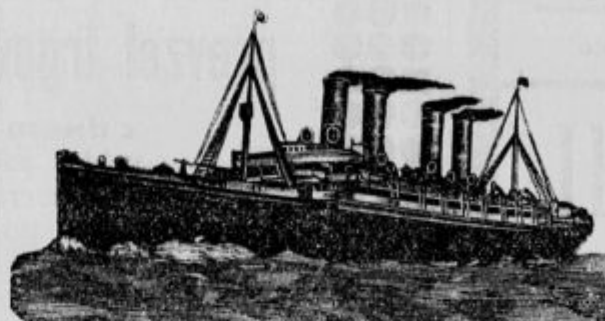
Pavlu Sedeju,
valjčni mlin

Javornik, Gorenjsko.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“ iz

Bremena
New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri 2518 52-41

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena resna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Atelje prvega štajerskega slikarstva na steklo

EDUARD STUHL

specialist za slikana cerkvena okna

Gradec, Annenstrasse št. 39

nekdanji sotrudnik prvega štajerskega slikarja na steklo

KAROLA SCHIRMER v Gradcu

se priporoča p. n. prečastiti duhovščini za napravo

••• slikanih cerkvenih oken v vsakem slogu •••

v figuralni ornamentiki in navadnih preprognih vzorcih v umetni izpeljavi in po solidnih cenah. — Narise in proračune na zahtevo in zastoj.

Gospod Eduard Stuhl, atelje za umetno slikarstvo na steklo iz Gradca je izgotovil za župno cerkev na Črnučah pri Ljubljani dvojne velikih okna za presbiterij: Srce Jezusovo in Srce Marijino. Delo je res umetniško izvršeno, čudovito lepo in je v največjo zadovoljnost podpisane in župljanov, da morem gospoda Stuhla za enaka dela, pri neprevisokih cenah priporočati kar najtopleje. — Župni urad Črnuče na Kranjskem, dne 5. februarja 1903.

500 7-7

Jan. Kobilca, župnik.

Delo hvali mojstra! Umetni slikar na steklo gosp. Ed. Stuhl iz Gradca je v naši župni cerkvi ob velikem altarju izgotovil dve novi slikani okni Srca Jezusovega in Srca Marijinega tako okusno, cerkvenemu slogu tako primerno, ob enem pa po tako zmerni ceni, da ga morem za enaka dela z mirno vestjo vsakomur najtopleje priporočati.

Župni urad v Vodicah na Kranjskem.

Simon Žužek, župnik.

Na stotine takih spričeval je na razpolago p. n. preč. duhovščini in prosim nadaljnje naklonjenosti.

Otvoritev trgovine.

Vljudno naznanjam p. t. občinstvu, da sem otvorila
v ponedeljek z 2. septembrom t. l.
v Ljubljani, Židovske ulice št. 7

trgovino z modnim blagom za dame in gospode ter vsemi potrebščinami za šivilje in krojače.

Vsled svoje večletne prakse v tej stroki lahko zagotavljam, da bom zadovoljila cenjene odjemalce z najboljšim blagom po nizkih cenah ter vljudno prosim prav obilega obiska. Naročila po pošti se izvrše točno.

Josiplna Podkrajšek

1981 5-2

preje poslovoditeljica pri tvrdki A. Šinkovic dediči na Mest. trgu.

OSREDNJA BANKA

ČESKIH HRANILNIC,

Podružnica: DUNAJ,
I., Wipplingerstr. 22.

(Ustřední banka českých spořitelén)

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvaina zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 1/2 % in 1/4 %, upravne pristojbine. **Financiranje javnih podjetij.** Emisija lastnih 4 % bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavnice.

Del. kap. 7.000.000.—
Telegram: „Sporobanka“.
Deponiranje kavnj in vadij raznih vrst.
Eskont menjic samo denarnih zavodov.
Bankovne informacije in svete brezplačno.

Telefon R. 12017.